EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 24. 5. 2022
COM(2022) 303 final

Politický dokument,

v ktorom sa vypracúva viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc v súlade s článkom 8 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/1896

1. ÚVOD

V schengenskej stratégii z 2. júna 2021 sa identifikovali dve dôležité podmienky plne funkčného a odolného schengenského priestoru. Týmito podmienkami bol integrovaný prístup k riadeniu vonkajších hraníc a úspešné vykonávanie nového mandátu Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž, ktorá sa bežne označuje ako Frontex. Konkrétne sa v nej zdôraznila potreba „*poskytnúť strategický rámec, ako aj operačné zložky potrebné na lepšie prepojenie našich politík, a tým odstrániť medzery v ochrane hraníc, bezpečnosti, návratoch, migrácii a zároveň zabezpečiť ochranu základných práv*“.

V záujme splnenia tohto cieľa Európska únia a jej členské štáty musia spolupracovať, a to najmä v rámci Európskej pohraničnej a pobrežnej stráže (EBCG), na dosiahnutí plne účinného **európskeho integrovaného riadenia hraníc** tým, že zapoja všetkých príslušných aktérov na európskej aj vnútroštátnej úrovni. V tomto kontexte by európske integrované riadenie hraníc malo byť aj plne integrované do schengenského cyklu.

Ako sa oznámilo v schengenskej stratégii, vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc sa bude riadiť **cyklom viacročnej strategickej politiky** (cyklus politiky európskeho integrovaného riadenia hraníc), ktorý sa má pripraviť v súlade s článkom 8 nariadenia (EÚ) 2019/1896[1] (ďalej len „nariadenie o EBCG“). Cyklus viacročnej strategickej politiky určí, ako by mala európska pohraničná a pobrežná stráž v nasledujúcich piatich rokov účinne fungovať ako štruktúra a vykonávať európske integrované riadenie hraníc. Tento cyklus by mal na **operačnej úrovni** poskytnúť spoločný rámec, ktorým sa bude riadiť každodenná práca viac ako 120 000 príslušníkov európskej pohraničnej a pobrežnej stráže z vnútroštátnych orgánov a agentúry Frontex.

V súlade s článkom 8 ods. 4 nariadenia o EBCG Komisia týmto **politickým dokumentom** začína konzultáciu s Európskym parlamentom a Radou o vypracovaní viacročnej strategickej politiky. Konzultácia sa zameria predovšetkým na kapitolu 5 tohto politického dokumentu, v ktorej sa stanovujú ***politické priority*** a ***strategické usmernenia*** na obdobie **piatich rokov** v súvislosti s 15 zložkami európskeho integrovaného riadenia hraníc stanovenými v článku 3 nariadenia o EBCG.

Okrem toho sa bude usilovať získať názory inštitúcií, pokiaľ ide o to, ako stanoviť **integrovaný, jednotný a nepretržitý proces** pre poskytovanie strategických usmernení všetkým príslušným aktérom EBCG a iným európskym a vnútroštátnym aktérom s cieľom zabezpečiť koherentné vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc. Má sa tým zabezpečiť, že nové nadchádzajúce výzvy sa náležite zohľadnia a priority bude možné prispôsobiť meniacim sa potrebám. Tento mechanizmus riadenia by sa mal zároveň stať súčasťou cyklu viacročnej strategickej politiky.

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624.

Na základe výsledkov tohto konzultačného procesu by sa malo vypracovať **oznámenie Komisie, ktorým sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc**, pričom týmto oznámením sa do konca roka 2022 určí politické riadenie európskeho integrovaného riadenia hraníc na obdobie piatich rokov. Cyklus sa bude ďalej vykonávať prostredníctvom technickej a operačnej stratégie, ktorú má prijať riadiaca rada agentúry Frontex, a prostredníctvom národných stratégií členských štátov.

2. *PREHĽAD CYKLU VIACROČNEJ STRATEGICKEJ POLITIKY EURÓPSKEHO INTEGROVANÉHO RIADENIA HRANÍC*

V súlade so Zmluvou o fungovaní Európskej únie [článok 77 ods. 1 písm. c)] má Európska únia vypracovať politiku s cieľom „*postupne zaviesť integrovaný systém riadenia vonkajších hraníc*“. Zložky, zásady a hlavné zainteresované strany európskeho integrovaného riadenia hraníc sa po prvýkrát stanovili v roku 2016 v nariadení o EBCG a ďalej sa rozpracovali v jeho zmene z roku 2019[2], v ktorej sa takisto stanovuje cyklus politík európskeho integrovaného riadenia hraníc ako strategický rámec riadenia účinného vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc. **Strategickým cieľom** cyklu politík európskeho integrovaného riadenia hraníc je stanoviť, ako by európska pohraničná a pobrežná stráž mala riešiť výzvy v oblasti riadenia hraníc a návratu jednotným, integrovaným a systematickým spôsobom.

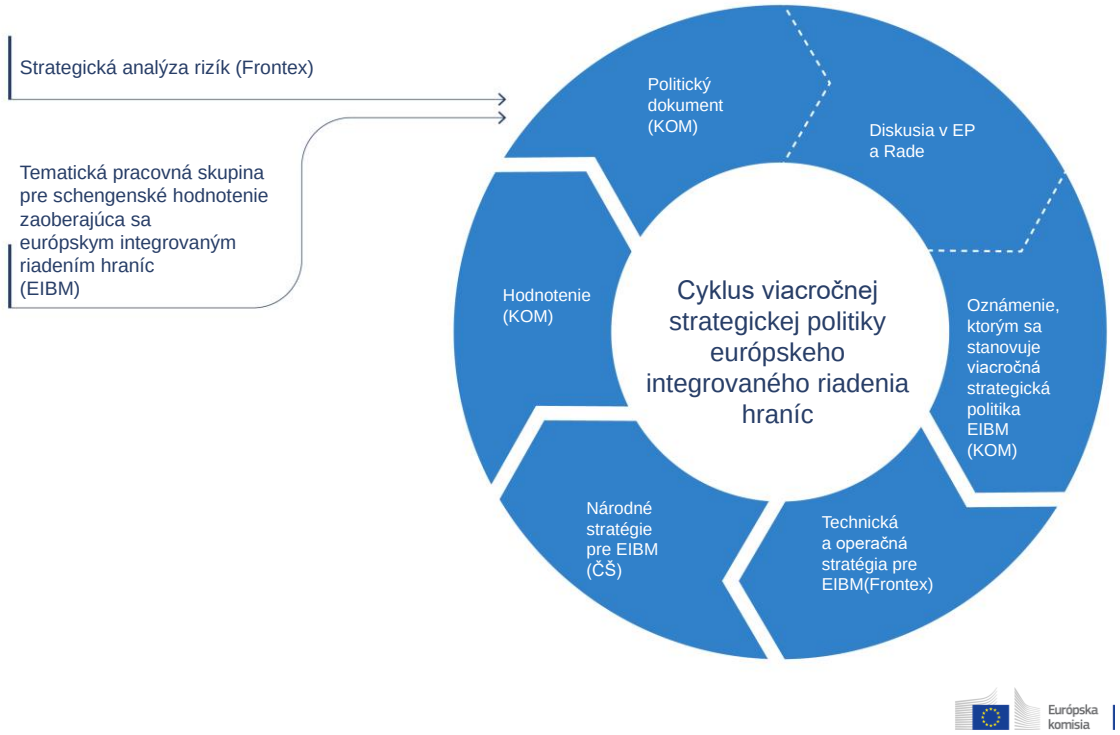
Štruktúra cyklu viacročnej strategickej politiky

Štruktúra päťročného cyklu viacročnej strategickej politiky európskeho integrovaného riadenia hraníc pozostáva zo štyroch hlavných fáz:

1. politického smerovania, ktoré určujú inštitúcie EÚ;
2. technickej a operačnej stratégie pre európske integrované riadenie hraníc, ktorú stanovuje riadiaca rada agentúry Frontex;
3. národných stratégií pre európske integrované riadenie hraníc, ktoré vypracúvajú členské štáty;
4. hodnotenia Komisie s ohľadom na znovuspustenie cyklu.

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019).

Obrázok 1: Cyklus viacročnej strategickej politiky európskeho integrovaného riadenia hraníc

a) *Politické smerovanie*

Komisia vypracovala tento politický dokument na základe **strategickej analýzy rizík európskeho integrovaného riadenia hraníc**, ktorú agentúra Frontex predložila Komisii, Európskemu parlamentu a Rade v júli 2020 a v ktorej sa identifikujú výzvy v oblasti európskeho integrovaného riadenia hraníc na najbližších desať rokov. Komisia okrem toho zohľadnila odporúčania vyplývajúce z tematického schengenského hodnotenia národných stratégií členských štátov pre integrované riadenie hraníc, ktoré sa uskutočnilo v období 2019 – 2020.

Za vypracovanie európskej stratégie integrovaného riadenia hraníc sú zodpovedné inštitúcie Únie. Je teda nevyhnutné, aby pri stanovovaní politického rámca pre smerovanie európskeho integrovaného riadenia hraníc fungovala účinná spolupráca medzi Komisiou, Európskym parlamentom a Radou. Tento rámec by sa mal prijať vo forme oznámenia, ktorým sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc.

b) *Technická a operačná stratégia agentúry Frontex pre európske integrované riadenie hraníc*

V súlade s článkom 8 ods. 5 nariadenia o EBCG je agentúra Frontex poverená stanovením **technickej a operačnej stratégie pre európske integrované riadenie hraníc** na základe rozhodnutia riadiacej rady a návrhu výkonného riaditeľa agentúry. Táto stratégia sa má

vypracovať v úzkej spolupráci s členskými štátmi a Komisiou. Stratégia musí byť v súlade s článkom 3 nariadenia o EBCG a agentúra musí v odôvodnených prípadoch zohľadniť konkrétnu situáciu členských štátov, najmä ich geografickú polohu. Mala by vychádzať z oznámenia Komisie o viacročnej strategickej politike európskeho integrovaného riadenia hraníc, ale zároveň by mala zohľadňovať príslušné požiadavky v súčasnosti platných schengenských právnych predpisov.

Požiadavky na technickú a operačnú stratégiu pre európske integrované riadenie hraníc
• riadiaca rada agentúry Frontex a jej osobitná pracovná skupina pre európske integrované riadenie hraníc budú usmerňovať rozvoj stratégie a proces vykonávania a dohliadať na ne, • stratégia bude zostavená z 15 zložiek uvedených v článku 3 nariadenia o EBCG, • bude v súlade s politickým smerovaním, ktoré určujú inštitúcie EÚ, • má ísť o jednotnú stratégiu pre EBCG, ktorá sa zameria na agentúru Frontex, ako aj na vnútroštátne orgány členských štátov zodpovedné za riadenie hraníc, • má zahŕňať nielen opatrenia na úrovni EÚ, ale aj na vnútroštátnej úrovni vrátane opatrení zacielených na harmonizáciu postupov, štandardizáciu technických prostriedkov a operačnej interoperability, • má sa vzťahovať na obdobie piatich rokov a v ideálnom prípade prihliadať na programový cyklus viacročného finančného rámca, • má ju sprevádzať akčný plán, v ktorom sa stanovia kľúčové opatrenia, časový rámec, míľniky, potrebné zdroje a pravidlá monitorovania.

c) *Národné stratégie pre integrované riadenie hraníc*

Členským štátom sa ponecháva **primárna zodpovednosť za riadenie ich vonkajších hraníc** v ich vlastnom záujme a v záujme všetkých členských štátov. Vzhľadom na to si účinné vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc vyžaduje, aby sa stratégie stanovené na úrovni EÚ premietli v národných stratégiách. Z uvedeného dôvodu sa podľa článku 8 ods. 6 nariadenia o EBCG od členských štátov vyžaduje, aby vypracovali vlastné **národné stratégie pre integrované riadenie hraníc**.

Požiadavky na národné stratégie pre integrované riadenie hraníc
• každý členský štát vypracuje jednu stratégiu pre integrované riadenie hraníc, • zriadi sa vnútroštátna centralizovaná riadiaca štruktúra, ktorá bude koordinovať všetky príslušné orgány zapojené do riadenia hraníc a návratu, pričom sa prihliadne na vplyv iných politík EÚ vykonávaných na vonkajších hraniciach členských štátov príslušnými vnútroštátnymi orgánmi v rámci ich príslušných mandátov, napríklad colnými orgánmi a orgánmi zodpovednými za hygienickú kontrolu, • vypracujú sa v súlade s politickou stratégiou, ktorú určia inštitúcie EÚ, technickou a operačnou stratégiou agentúry a požiadavkami vyplývajúcimi zo schengenských právnych predpisov, • budú zostavené na základe 15 zložiek uvedených v článku 3 nariadenia o EBCG, zároveň však podľa potreby budú zahŕňať oblasti spadajúce do vnútroštátnej právomoci, • stanovia sa v nich vnútroštátne pravidlá riadenia hraníc a účasť na príslušných mechanizmoch EÚ, ktoré koordinuje agentúra Frontex a iní príslušní aktéri EÚ,

- zreteľne sa v nich stanoví aktuálne a plánované rozdelenie ľudských a finančných zdrojov, ako aj hlavné fázy rozvoja potrebnej infraštruktúry,
- zriadi sa v nich mechanizmus preskúmania a monitorovania,
- majú sa vzťahovať na viacročné obdobie a v ideálnom prípade byť v súlade s programovým cyklom viacročného finančného rámca,
- má ich sprevádzať akčný plán, v ktorom sa stanovia kľúčové opatrenia, časový rámec, míľniky, potrebné zdroje a pravidlá monitorovania.

d) *Hodnotenie cyklu integrovaného riadenia hraníc*

Štyri roky po prijatí oznámenia, ktorým sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc, Komisia vykoná dôkladné hodnotenie vykonávania politiky všetkými zainteresovanými stranami na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov s cieľom pripraviť ďalší cyklus viacročnej strategickej politiky.

Štruktúra európskej pohraničnej a pobrežnej stráže

Nariadením o EBCG sa vytvára komplexná štruktúra **európskej pohraničnej a pobrežnej stráže**, ktorá združuje agentúru Frontex a približne 50 až 60 orgánov členských štátov zodpovedných za riadenie hraníc (vrátane pobrežnej stráže pri vykonávaní úloh hraničného dozoru) a návrat. Nariadením sa európska pohraničná a pobrežná stráž navyše poveruje zabezpečením účinného vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc v duchu **spoločnej zodpovednosti.** Využitím plného potenciálu európskej pohraničnej a pobrežnej stráže by sa dosiahla skutočná a potrebná zmena v praxi. Na tento účel by EÚ a členské štáty mali spoločne využívať túto novú štruktúru a posilniť riadiace štruktúry EBCG a zároveň rozšíriť jej nové operačné spôsobilosti prostredníctvom lepšej a rýchlejšej koordinácie na úrovni EÚ.

Riadiaca štruktúra európskej pohraničnej a pobrežnej stráže musí zaručiť, že činnosti agentúry Frontex a vnútroštátnych orgánov pohraničnej a pobrežnej stráže sú v plnom súlade s politickými cieľmi EÚ v oblasti riadenia hraníc a migrácie a takisto rešpektujú politiku v oblasti vnútornej bezpečnosti.

Členské štáty si ponechávajú primárna zodpovednosť a právomoc, pokiaľ ide o riadenie ich hraníc. Agentúra Frontex vďaka svojmu novému mandátu teraz zohráva ústrednú úlohu v rámci európskej pohraničnej a pobrežnej stráže tým, že posilňuje, posudzuje a koordinuje opatrenia členských štátov a vytvára európske spôsobilosti.

EBCG od svojho vzniku poskytovala rámec pre výmenu informácií a operačnú spoluprácu nielen medzi agentúrou Frontex a členskými štátmi, ale aj medzi jednotlivými orgánmi členských štátov, ktoré pôsobia ako vnútroštátne zložky. Od roku 2019 sú tieto nástroje už doplnené tým, že členské štáty môžu účinnejšie získať podporu prostredníctvom vlastnej operačnej zložky agentúry – stáleho zboru EBCG. Stály zbor sa nasadzuje pod velením a kontrolou hostiteľského členského štátu. Z technologického hľadiska nariadenie o EBCG

prinieslo ďalšie posilnenie riadneho fungovania EBCG, konkrétne úplnú integráciu európskeho systému hraničného dozoru (EUROSUR), s cieľom zabezpečiť situačnú informovanosť a účinnú výmenu informácií a integrované plánovanie, ktoré zahŕňa operačné plánovanie, plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí a plánovanie rozvoja spôsobilostí, pričom všetky tieto činnosti sú centrálne koordinované a podporované agentúrou Frontex. Agentúra okrem toho iniciuje, koordinuje a podporuje mnohé ďalšie procesy (napr. štandardizáciu technického vybavenia a výmenu informácií) s cieľom ďalej posilniť európsku pohraničnú a pobrežnú stráž a uľahčiť každodennú prácu príslušníkov pohraničnej stráže v EÚ.

Obrázok 2: Európska pohraničná a pobrežná stráž

Komisia zohráva aj operačnú úlohu, pokiaľ ide o niektoré aspekty vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc, najmä pokiaľ ide o financovanie EÚ, schengenský hodnotiaci mechanizmus a koordináciu medziagentúrnej spolupráce v hotspotoch. V nariadení o EBCG sa navyše zdôrazňuje význam ďalších **európskych zainteresovaných strán**, predovšetkým decentralizovaných agentúr EÚ [eu-LISA, Europol, Agentúra Európskej únie pre azyl (EUAA) a Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA)]. Z hľadiska úspešného vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc je kľúčová úzka spolupráca týchto zainteresovaných strán s agentúrou Frontex a príslušnými orgánmi členských štátov. Na **vnútroštátnej úrovni** spolupracuje široká škála orgánov (colné orgány, orgány presadzovania práva, orgány verejného zdravotníctva) s vnútroštátnymi zložkami európskej pohraničnej a pobrežnej stráže na zaistení účinného vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc v príslušných oblastiach právomocí.

3. *STRATEGICKÉ VÝZVY V OBLASTI EURÓPSKEHO INTEGROVANÉHO RIADENIA HRANÍC*

V súlade s článkom 8 nariadenia o EBCG je východiskovým bodom strategického cyklu identifikácia ***výziev*** *v oblasti riadenia hraníc a návratu*, ktoré *sa majú riešiť jednotným, integrovaným a systematickým spôsobom*. Frontex v tejto súvislosti v úzkej spolupráci s členskými štátmi vypracoval úplne prvú **strategickú analýzu rizík európskeho integrovaného riadenia hraníc**, ktorá sa vzťahuje na obdobie desiatich rokov[3].
V strategickej analýze rizík z roku 2020 sa identifikovali tieto kľúčové výzvy:

V súvislosti s vonkajšími hranicami:

a) zvýšený tlak v podobe cezhraničnej trestnej činnosti[4], terorizmu a hrozieb hybridnej povahy;
b) potreba zamerať sa na nárast toku cestujúcich a nákladu zlepšením zberu údajov, riadenia rizík a interoperability;
c) digitalizácia integrovaného riadenia hraníc zavedením systému vstup/výstup, Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia, obnoveného Schengenského informačného systému a obnoveného vízového informačného systému;
d) výzvy v oblasti námornej, pozemnej a leteckej dopravy vrátane:
    i) dômyselných kybernetických a teroristických útokov zameraných na cestujúcich, plavidlá, nebezpečný náklad a kritickú námornú infraštruktúru v medzinárodnej/vo vnútroštátnej doprave;
    ii) rastúcej medzinárodnej migrácie, sekundárnych migračných pohybov (v rámci EÚ) a cezhraničného prevádzačstva; a
    iii) vplyvu intenzity nízkonákladových letov na schopnosť letísk v EÚ zvládať problémy týkajúce sa integrovaného riadenia hraníc;
e) zintenzívnenie nelegálnych prevádzačských tokov, ktoré ovplyvňujú vnútornú a vonkajšiu bezpečnosť EÚ;
f) páchatelia počítačovej kriminality budú neustále preukazovať svoju flexibilitu a odolnosť, budú sa však zároveň spoliehať na existujúce spôsoby práce so zameraním na známe zraniteľnosti a nové obete. Budú sa pokúšať využiť masové presúvanie činností, ktoré sa predtým vykonávali offline, do online priestoru, ako sme zaznamenali počas pandémie ochorenia COVID-19;
g) na uľahčenie legálneho prekračovania hraníc, a to aj v záujme cestovného ruchu a obchodu, musia orgány zodpovedné za kontrolu hraníc čo najlepšie využívať neintruzívne technológie identifikácie (napr. odtlačky prstov, rozpoznávanie tváre) pri súčasnom plnom rešpektovaní základných práv, najmä pokiaľ ide o ochranu osobných údajov v tejto súvislosti. Prístup k takýmto informáciám sa bude musieť zaistiť prostredníctvom ručných zariadení, aby sa umožnilo potrebné vyhľadávanie v databáze a bezpečnostné kontroly;
h) pokiaľ ide o terorizmus a hybridné hrozby, rôzne výzvy súvisia s včasnou výmenou informácií v záujme zlepšenia kontrol a rýchlej reakcie, pričom EBCG môže prispieť

[3] https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Risk_Analysis/Strategic_Risk_Analysis_2020.pdf.
[4] V strategickej analýze rizík agentúry Frontex sa ako jedna z budúcich výziev v oblasti európskeho integrovaného riadenia hraníc identifikovala aj počítačová kriminalita. Cyklus politík v oblasti organizovanej trestnej činnosti sa však považuje za relevantnejší na riešenie tohto problému na európskej úrovni.

prostredníctvom prístupu príslušníkov pohraničnej stráže do Schengenského informačného systému (SIS), systému vstup/výstup (EES), Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a interoperabilitou medzi informačnými systémami EÚ vrátane európskeho vyhľadávacieho portálu.

V súvislosti s **migráciou a návratom**:

a) aby sa predišlo situácii, keď sú jednotlivé členské štáty alebo hraničné úseky pod značným tlakom, je potrebná dobre koordinovaná reakcia s primeranými opatreniami v predhraničnom priestore a v prípade potreby so zodpovedajúcim zvýšením operačných kapacít na dotknutých hraničných úsekoch;
b) bezpečnostné opatrenia na vonkajších hraniciach a v rámci schengenského priestoru musia byť vyvážené z hľadiska potreby zaistiť nerušený pohyb cestujúcich;
c) relevantnosť činností EBCG v oblasti návratu stúpa vzhľadom na to, že Frontex sa potenciálne môže stať operačnou zložkou systému návratu EÚ, keďže uľahčuje prevažnú väčšinu návratov;
d) činnosti EBCG v oblasti návratu je potrebné posilniť pomocou digitalizácie, konkrétne používaním aplikácie agentúry Frontex pre návrat a vnútroštátnych informačných systémov pre riadenie návratu, ktoré sú založené na modeli systémov správy prípadov v oblasti návratu, ktorý vyvinula agentúra.

V súvislosti s pandémiami:

e) v analýze agentúry Frontex z roku 2020 boli pandémie identifikované ako kľúčová výzva v oblasti európskeho integrovaného riadenia hraníc, keďže sa dokážu rýchlo pretransformovať zo skrytej hrozby na zreteľnú hrozbu, ako sa stalo v prípade pandémie COVID-19;
f) príslušníci pohraničnej stráže v prvej línii komunikujú s cestujúcimi a manipulujú s batožinou a nákladom, čo môže viesť k ich vystaveniu toxínom, patogénom a iným rizikám. Na zmiernenie týchto rizík je nevyhnutné zaistiť bezpečné prostredie pre príslušníkov pohraničnej stráže a orgány musia zohľadňovať zdravotné riziká, ktoré sa vyskytujú pri činnostiach týkajúcich sa riadenia hraníc.

Tieto výzvy identifikované v analýze rizík agentúry Frontex z roku 2020 boli potvrdené a doplnené udalosťami, ku ktorým odvtedy došlo. Konkrétne situácia na hranici medzi EÚ a Bieloruskom v roku 2021 ukázala, ako môže inštrumentalizácia **migrácie** vytvoriť hybridnú hrozbu pre hranice EÚ, ktorá môže byť čoraz viac zasahovaná hybridnými operáciami, ktorých cieľom je presadzovať programy zahraničnej a bezpečnostnej politiky určitých tretích krajín v susedstve EÚ a mimo neho. Hrozby hybridnej povahy so sebou prinášajú potrebu nadviazať spoluprácu a výmenu informácií (medzi agentúrami, s členskými štátmi a s inštitúciami a orgánmi EÚ) s cieľom včas identifikovať hybridné hrozby vo viacerých oblastiach, ako aj ich strategický zámer.

Na výzvy v oblasti európskeho integrovaného riadenia hraníc rovnako upozornila **ruská invázia na Ukrajinu**, v dôsledku ktorej doteraz utieklo do EÚ viac ako 5,9 milióna osôb. Výrazná eskalácia vojenskej agresie ruských síl by mohla podnietiť ďalšie masové odchody ľudí z Ukrajiny. V tejto súvislosti Frontex poskytuje podporu dotknutým členským štátom a zasiahnutým tretím krajinám. Navyše sa pripravuje na ďalší vývoj, aby zabezpečil dostatočné kapacity na vykonávanie hraničných kontrol všetkých osôb prekračujúcich hranicu medzi Ukrajinou a EÚ v súlade s požiadavkami práva Únie.

4. ZÁSADY, O KTORÉ SA OPIERA EURÓPSKE INTEGROVANÉ RIADENIE HRANÍC

Viacročná strategická politika sa musí riadiť hlavnými zásadami a koncepciami európskeho integrovaného riadenia hraníc, ktoré vyplývajú priamo z nariadenia o EBCG a ktorých cieľom je umožniť európskej pohraničnej a pobrežnej stráži účinne fungovať pri plnom rešpektovaní právneho rámca.

Spoločná zodpovednosť, povinnosť spolupracovať v dobrej viere a povinnosť vymieňať si informácie

Z nariadenia o EBCG vyplýva, že vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc je spoločnou zodpovednosťou orgánov členských štátov zodpovedných za riadenie hraníc a návrat a agentúry Frontex, ktoré spoločne tvoria európsku pohraničnú a pobrežnú stráž. Ide o základný pilier štruktúry európskej pohraničnej a pobrežnej stráže a operačnú realizáciu spoločnej právomoci EÚ a členských štátov na vykonávanie integrovaného riadenia vonkajších hraníc EÚ, ako sa stanovuje v zmluve. Spoločnú zodpovednosť dopĺňa základná potreba, aby všetci aktéri EBCG (Frontex a vnútroštátne orgány) spolupracovali v dobrej viere, a všeobecná povinnosť vymieňať si informácie v rámci komunity EBCG.

Neustála pripravenosť reagovať na vznikajúce hrozby

Vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc by malo poskytovať potrebné nástroje na reagovanie na všetky potenciálne vznikajúce hrozby na vonkajších hraniciach a na ich riadenie. Na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov musí byť zaistená **neustála pripravenosť** riadiť každý hromadný prílev neregulárnych migrantov, ktorí prekračujú vonkajšiu hranicu nelegálne. Na tento účel by súčasťou tohto integrovaného prístupu mali byť komplexné, testované a neustále aktualizované **plány pre prípad nepredvídaných udalostí** vrátane používania únijných a vnútroštátnych kapacít a nástrojov, napr. rýchle pohraničné zásahy, podporné tímy pre riadenie migrácie, intervenčné návratové tímy a plné využívanie **prístupu založeného na hotspotoch**. Plány pre prípad nepredvídaných udalostí by mali uľahčovať účinné praktické vykonávanie opatrení v každej situácii, ktorá si vyžaduje naliehavú akciu na vonkajších hraniciach, a ak to bude potrebné, pri uskutočňovaní intervencií na podporu návratov.

Frontex musí vykonávať každoročné **cvičenia rýchleho zásahu**, ktoré umožnia pravidelné testovanie príslušných postupov a mechanizmov na zabezpečenie úplnej pripravenosti kapacít rýchleho zásahu na podporu členských štátov pri nadchádzajúcej kríze.

Lepšia koordinácia a integrované plánovanie

Úspešné fungovanie **európskej pohraničnej a pobrežnej stráže** je založené na dobre rozvinutom systéme koordinácie, komunikácie a plánovania medzi európskymi (Frontex) a vnútroštátnymi zložkami (vnútroštátne orgány zodpovedné za integrované riadenie hraníc alebo zapojené do integrovaného riadenia hraníc). Kľúčovým zámerom je rozvinúť flexibilné a integrované používanie informácií, kombinovaných spôsobilostí a interoperabilných systémov a nástrojov na úrovni EÚ a vnútroštátnej úrovni. Hlavným predpokladom

fungovania tejto novej európskej štruktúry sú **jasné vnútroštátne systémy koordinácie, komunikácie a plánovania** na zaručenie funkčnej spolupráce s agentúrou a medzi vnútroštátnymi orgánmi zapojenými do integrovaného riadenia hraníc. **Na vnútroštátnej úrovni** by sa mal určiť **jeden vedúci vnútroštátny orgán, ktorý bude zodpovedný za koordináciu integrovaného riadenia hraníc**, a **jednotné národné kontaktné miesto, ktoré bude zodpovedné za všetky záležitosti týkajúce sa činností agentúry**. Vnútroštátna koncepcia integrovaného riadenia hraníc prispeje k zabezpečeniu efektívnej koordinácie medzi vedúcim vnútroštátnym orgánom a všetkými vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za riadenie hraníc. V záujme zaistenia neustálej pripravenosti na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov sa v rámci európskeho integrovaného riadenia hraníc vyžaduje **integrované plánovanie** medzi členskými štátmi a agentúrou. Je to nevyhnutné z hľadiska prípravy reakcií na výzvy na vonkajších hraniciach, plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí a koordinácie dlhodobého rozvoja spôsobilostí tak v oblasti náboru a odbornej prípravy, ako aj v oblasti nadobúdania a rozvoja vybavenia. Rozvoj spôsobilostí na vnútroštátnej úrovni a úrovni agentúry preto musí byť kontinuálny a musí prihliadať na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé plánovanie, a byť v súlade s plánovaním pre prípad nepredvídaných udalostí.

Komplexná situačná informovanosť

Základným prvkom správnej a včasnej reakcie na rozličné situácie je komplexná informovanosť o frekventovaných a predvídateľných situáciách v takmer reálnom čase, ktorá zahŕňa všetky funkcie integrovaného riadenia hraníc a všetky stupne štvorstupňového modelu kontroly prístupu[5]. Agentúra na úrovni EÚ a členské štáty na vnútroštátnej úrovni by mali udržiavať komplexný **európsky situačný prehľad** s cieľom zaručiť účinnú a rýchlu reakciu európskej pohraničnej a pobrežnej stráže na vznikajúce hrozby. Malo by to zároveň prispieť k zlepšeniu načasovania a účinnosti operačných činností, ktoré vykonávajú ostatné vnútroštátne orgány a agentúry EÚ pri plnení svojich príslušných úloh na hraniciach a v rámci schengenského priestoru. Systém EUROSUR by sa mal účinne implementovať a ďalej rozvíjať, keďže ide o najdôležitejší prvok situačného prehľadu o integrovanom riadení hraníc. Je to obzvlášť dôležité, pretože nariadením o EBCG sa do systému EUROSUR zaviedli nové funkcie, ktoré by mali viesť k zlepšeniu situačnej informovanosti a reakčných spôsobilostí EBCG a zlepšeniu operačnej spolupráce medzi členskými štátmi a agentúrou Frontex.

Technické normy európskeho integrovaného riadenia hraníc

S cieľom zabezpečiť účinnosť opatrení prijatých členskými štátmi a agentúrou Frontex na vonkajších hraniciach by agentúra Frontex, členské štáty a Komisia mali spoločne vypracovať technické normy pre výmenu informácií a požadované vybavenie, ako sa stanovuje v článkoch 16 a 64 nariadenia o EBCG. Po ich zavedení sa na EBCG bude vzťahovať povinnosť nadobudnúť a používať vybavenie, ako aj poskytovať požadované informácie v súlade s technickými normami.

---

[5] V odôvodnení 11 nariadenia o EBCG sa stanovuje, že *[e]urópske integrované riadenie hraníc, založené na štvorstupňovom modeli kontroly prístupu, zahŕňa opatrenia v tretích krajinách, napríklad v rámci spoločnej vízovej politiky, opatrenia so susednými tretími krajinami, opatrenia na kontrolu vonkajších hraníc, analýzu rizík a opatrenia v oblasti schengenského priestoru a návratu*.

Technické normy pre výmenu informácií sú nevyhnutné, aby bolo možné informácie a údaje poskytované členskými štátmi a agentúrou Frontex ľahko porovnávať a analyzovať. Je to kľúčové na zlepšenie situačnej informovanosti, predovšetkým na doplnenie situačného prehľadu systému EUROSUR a na zvýšenie schopnosti reagovať na situácie na vonkajších hraniciach.

Podobné zásady sa vzťahujú na jednej strane na technické normy pre rezervu technického vybavenia zloženú z vybavenia vo vlastníctve členských štátov alebo agentúry Frontex a na druhej strane na vybavenie, ktoré spoločne vlastnia členské štáty a agentúra Frontex na účely svojich operačných činností. Je preto nevyhnutné zaistiť interoperabilitu a kompatibilitu vybavenia v rezerve technického vybavenia, aby mohlo fungovať v tom istom operačnom prostredí ako ostatné vybavenie pri plnení príslušných úloh, a to v súlade s konkrétnymi požiadavkami a v rámci rôznych operačných scenárov. Výmena jedného kusu vybavenia za iný by sa mala uskutočniť rýchlo a plynule, aby nebránila v dosahovaní výsledkov operačných činností.

Tieto normy zároveň prispejú k vytvoreniu podmienok pre európsku technologickú a priemyselnú základňu pre integrované riadenie hraníc, čo môže znížiť nechcenú závislosť od mimoeurópskych technológií.

Spoločná kultúra príslušníkov pohraničnej stráže a vysoká úroveň profesionality

Európske integrované riadenie hraníc je koncepciou, ktorá si vyžaduje vysokú úroveň špecializácie a profesionality. Európska pohraničná a pobrežná stráž by mala prostredníctvom svojich rôznych činností vrátane odbornej prípravy podporovať vzájomné porozumenie a spoločnú kultúru príslušníkov pohraničnej stráže založenú na európskych hodnotách zakotvených v zmluvách.

Vo všeobecnosti by osoby vykonávajúce povinnosti týkajúce sa európskej pohraničnej stráže a návratu mali byť špeciálne vyškolenými odborníkmi v oblasti kontroly hraníc s vysokými etickými hodnotami a mali by spĺňať najprísnejšie požiadavky bezúhonnosti. Mali by patriť k príslušným orgánom zodpovedným za kontrolu hraníc alebo orgánom presadzovania práva, ktoré majú striktný kódex správania. Nepovoľuje sa žiadna výnimka vo vzťahu k povinnostiam, ktoré si vyžadujú akékoľvek použitie osobných údajov, nahliadnutie do registrov s dôverným charakterom, ani v prípade konania, ktoré si vyžaduje použitie výkonných právomocí v súlade s právnymi predpismi EÚ alebo členských štátov. Príslušné orgány by mali byť v plnej miere zodpovedné za všetky opatrenia týkajúce sa kontroly hraníc za každých okolností. Zodpovednosť za úlohy týkajúce sa kontroly hraníc nie je možné preniesť na externé subjekty, keďže kontrola hraníc je vzhľadom na svoju povahu úlohou patriacou do pôsobnosti presadzovania práva. V súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi sa vojenské spôsobilosti a prostriedky môžu použiť vtedy, keď sa prizvú na pomoc príslušným orgánom pohraničnej stráže, a to za predpokladu, že sú splnené všetky uvedené podmienky.

Funkčná integrita

Ako sa stanovuje v nariadení o EBCG, vnútroštátnym orgánom zodpovedným za riadenie hraníc v členských štátoch sa má ponechať primárna zodpovednosť za riadenie ich úsekov vonkajších hraníc. Rovnaká zásada by sa mala uplatňovať pri vykonávaní politiky EÚ v oblasti návratu. Európske integrované riadenie hraníc je nástrojom, v rámci ktorého niektoré zodpovednosti existujú na úrovni členských štátov, pričom zodpovednosti agentúry sú v porovnaní so zodpovednosťami vnútroštátnych orgánov obmedzené. Tieto oblasti, na ktoré sa vzťahujú vnútroštátne politiky, sa týkajú napríklad opatrení v rámci schengenského priestoru (napr. policajné kontroly, riadenie migrácie a obnovenie kontroly vnútorných hraníc) a boja proti organizovanej cezhraničnej trestnej činnosti na vonkajších hraniciach. Tieto témy a funkcie by preto mali byť podrobnejšie a jednotne obsiahnuté v národných stratégiách pre integrované riadenie hraníc.

5. *POLITICKÉ PRIORITY A STRATEGICKÉ USMERNENIA PRE ZLOŽKY EURÓPSKEHO INTEGROVANÉHO RIADENIA HRANÍC*

V nariadení o EBCG sa uvádza **15 zložiek**, z ktorých pozostáva európske integrované riadenie hraníc. **Z** týchto 15 zložiek sa **12 tematických zložiek** týka kontroly hraníc, pátracích a záchranných operácií v situáciách, ku ktorým môže dôjsť počas operácií hraničného dozoru na mori, analýzy rizík, medziagentúrnej spolupráce na úrovni členských štátov a EÚ, spolupráce medzi členskými štátmi a s agentúrou, spolupráce s tretími krajinami, návratu a ďalších opatrení v rámci schengenského priestoru, schengenského mechanizmu kontroly kvality a mechanizmov solidarity, predovšetkým nástrojov financovania EÚ. Okrem toho sa určujú **tri hlavné zložky**: základné práva, výskum a inovácie, vzdelávanie a odborná príprava. Spomedzi nich je **ochrana základných práv** mimoriadne dôležitou zložkou, pokiaľ ide o zabezpečenie súladu účinnej kontroly hraníc a politiky návratu s medzinárodnými záväzkami a hodnotami EÚ a členských štátov.

V článku 8 ods. 2 nariadenia o EBCG sa uvádza cieľ viacročnej strategickej politiky európskeho integrovaného riadenia hraníc: „*Stanovujú sa ňou **politické priority** a poskytujú sa **strategické usmernenia** na obdobie piatich rokov v **súvislosti so zložkami [európskeho integrovaného riadenia hraníc]** stanovenými v článku 3 [nariadenia o EBCG]*“. V tejto súvislosti Komisia týmto navrhuje Európskemu parlamentu a Rade na zváženie tieto usmernenia k rozvoju viacročnej strategickej politiky vo vzťahu k 15 zložkám európskeho integrovaného riadenia hraníc.

Zložka 1: *„kontrola hraníc vrátane opatrení na uľahčenie legitímneho prekračovania hraníc a podľa potreby: opatrení týkajúcich sa prevencie a odhaľovania cezhraničnej trestnej činnosti na vonkajších hraniciach, najmä prevádzačstva, obchodovania s ľuďmi a terorizmu, a mechanizmov a postupov na identifikáciu zraniteľných osôb a maloletých osôb bez sprievodu a na identifikáciu osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu alebo chcú o takúto ochranu požiadať, poskytovania informácií takýmto osobám a usmernenia takýchto osôb*[6] *“.*

Politické priority

Kontrola hraníc založená na analýze rizík (kontroly hraníc na hraničných priechodoch a hraničný dozor medzi hraničnými priechodmi) **je ústredným prvkom** európskeho integrovaného riadenia hraníc. Agentúra Frontex a orgány členských štátov zodpovedné za riadenie hraníc, ktoré spoločne tvoria európsku pohraničnú a pobrežnú stráž, by mali mať právnu, inštitucionálnu, administratívnu a operačnú kapacitu a potrebné zdroje na vykonávanie účinnej a efektívnej kontroly hraníc **za každých okolností**. Kontrola hraníc zabraňuje neoprávnenému prekračovaniu vonkajších hraníc neregulárnymi migrantmi, čím sa posilňuje vnútorná bezpečnosť EÚ a jej občanov. Ďalej uľahčuje **oprávnené prekročenie hranice osobami** a cezhraničnú dopravu. Kontrola hraníc zároveň prispieva k prevencii rôznych foriem cezhraničnej trestnej činnosti a k boju proti nim. Kontrola hraníc by sa mala vykonávať spôsobom, ktorý rešpektuje práva všetkých ľudí bez ohľadu na to, či žiadajú o ochranu. Osobám, ktoré žiadajú o ochranu, sa musí poskytnúť prístup ku konaniam, pričom osoby, ktoré o ňu nežiadajú, musia byť takisto chránené pred vyhostením alebo vrátením.

[6] Článok 3 ods. 1 písm. a) nariadenia o EBCG.

Kontrola hraníc zahŕňa aj opatrenia v pohraničnej oblasti v súvislosti s osobami, ktoré prekročili vonkajšie hranice mimo hraničných priechodov (t. j. skríningové opatrenia podľa vnútroštátneho práva alebo fáza skríningu podľa pravidiel EÚ po ich prijatí).

Strategické usmernenia

1. Členské štáty by mali mať právnu, štrukturálnu, administratívnu a technickú kapacitu na vykonávanie **hraničných kontrol** v súlade s Kódexom schengenských hraníc[7] a na uľahčovanie oprávnených prekročení hranice osobám a vozidlám. Počet hraničných priechodov na vonkajších hraniciach by mal zohľadňovať potreby týkajúce sa vzťahov s tretími krajinami, aby sa zabezpečilo, že kontrola hraníc nebude predstavovať prekážku obchodu, sociálnych a kultúrnych výmen ani cezhraničnej spolupráce. Zároveň by sa malo prihliadať na dostupné kapacity (zdroje a infraštruktúru) a trendy v oblasti výziev (napríklad inštrumentálizácia migrantov).
2. Členské štáty by mali zaručiť bezpečné a plynulé prekračovanie hraníc na hraničných priechodoch pre cestujúcich a vozidlá.
3. Zber informácií vopred v súvislosti s funkciou hraničnej kontroly (informácie pred príchodom ako základný prvok funkcie hraničnej kontroly) by sa mal ďalej rozvíjať účinným využívaním systému vopred poskytovaných informácií o cestujúcich (API) a údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR).
4. **Postup hraničnej kontroly** by sa mal zlepšiť a optimalizovať komplexným zavedením nových a obnovených rozsiahlych informačných systémov (EES, ETIAS, VIS, Eurodac a SIS), ako aj ich interoperabilitou. Vďaka tomu sa zvýši množstvo a kvalita dostupných informácií na účely hraničných kontrol. Okrem toho sa vzhľadom na ďalšiu možnú digitalizáciu cestovných dokladov môže prekračovanie hranice ešte viac vylepšiť.
5. S cieľom zabezpečiť vysokú úroveň schopnosti prijímať primerané opatrenia na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov je potrebné udržiavať spoľahlivú a komplexnú **situačnú informovanosť** o situácii na hraniciach. Komplexný **európsky situačný prehľad** v takmer reálnom čase by sa mal viesť, vymieňať a ďalej rozvíjať na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov v súlade s legislatívnym rámcom a operačnými potrebami.
6. Nepretržitá situačná informovanosť by mala tvoriť základ primeranej **reakčnej spôsobilosti**, aby bolo možné náležite reagovať na všetky mimoriadne udalosti na hraniciach, nepredvídateľné zmeny na vonkajších hraniciach a situácie masového nelegálneho prisťahovalectva. Táto spôsobilosť by mala byť zaistená za každých okolností na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni. Mali by sa rozvíjať vnútroštátne a únijné kapacity s cieľom urýchlene posilniť kontrolu hraníc tam, kde je to potrebné, na každom hraničnom priechode a úseku vonkajších hraníc. Reakčná spôsobilosť a **plány pre prípad nepredvídaných udalostí** by sa mali pravidelne testovať a ďalej rozvíjať, najmä ak dochádza k inštrumentalizácii migrantov.
7. Integrovaný **systém hraničného dozoru** založený na analýze rizík by mal mať stabilné kapacity (organizačnú, administratívnu a technickú) a byť neustále pripravený. Cieľom je predchádzať neoprávnenému prekračovaniu hraníc a odhaľovať ho, zadržať jednotlivcov a zachytiť dopravné prostriedky, ako sú plavidlá, ktoré nelegálne prekročili hranicu,

[7] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc).

bojovať proti cezhraničnej trestnej činnosti, ako je pašovanie, obchodovanie s ľuďmi a terorizmus, a reagovať na hrozby hybridnej povahy.

8. Činnosti dozoru na každom úseku vonkajších hraníc by mali zodpovedať úrovni vplyvu, ktorá mu bola priradená, pričom by sa mali využívať integrované systémy dozoru, mobilné vybavenie a mobilné hliadky (jednotky) a výsledky analýzy rizík. Úrovne vplyvu by sa mali identifikovať harmonizovaným spôsobom v celej EÚ.
9. Vonkajšie hranice by mali byť neustále monitorované. Činnosti dozoru na hraniciach a v predhraničných oblastiach by sa mali vykonávať pomocou rôznych nástrojov a cieľom by malo byť zavedenie mechanizmu včasného varovania, v rámci ktorého sa budú poskytovať využiteľné informácie a zlepšovať reakčná spôsobilosť.
10. **Vnútroštátne integrované systémy dozoru by mali byť podporované spoločnými a interoperabilnými európskymi spôsobilosťami v oblasti dozoru**. Hraničný dozor (a to aj v predhraničných oblastiach) by sa mal uskutočňovať v súlade s nariadením o EBCG a Kódexom schengenských hraníc. Ak je do hraničného dozoru na vnútroštátnej úrovni zapojených viac útvarov, dotknuté členské štáty by mali určiť príslušný vnútroštátny orgán zodpovedný za všeobecný dozor a potrebné mechanizmy velenia, spolupráce a koordinácie a zabezpečiť, aby zodpovednosti jednotlivých orgánov a agentúr boli upravené v právnych predpisoch alebo dohodách o spolupráci. Vnútroštátne spôsobilosti v oblasti dozoru vo vlastníctve rôznych orgánov by mali fungovať v súlade s nariadením o EBCG a aktualizovanou príručkou systému EUROSUR.
11. Údaje zhromažďované jednotlivými orgánmi na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov by sa mali v prípade potreby orgánov iných členských štátov poskytnúť prostredníctvom zodpovedajúceho národného koordinačného centra.
12. Systém **dozoru nad námornými hranicami** musí byť schopný odhaliť, identifikovať a v prípade potreby vysledovať a zachytiť všetky plavidlá prichádzajúce do pobrežných vôd a prispievať k zabezpečeniu ochrany a záchrany životov na mori za každých poveternostných podmienok. Členské štáty by mali čo najlepšie využívať spôsobilosti v oblasti dozoru, ktoré ponúka agentúra, aby posilnili a zmodernizovali svoje vnútroštátne kapacity a celkovú situačnú informovanosť.
13. Systém **dozoru nad pozemnými hranicami** musí byť schopný za každých okolností odhaliť všetky neoprávnené prekročenia hraníc a zachytiť osoby, ktoré nelegálne prekračujú hranicu vo vysokorizikových oblastiach. Medzi systémy dozoru nad pozemnými hranicami by mohli patriť bezpilotné vzdušné prostriedky, snímače pohybu a mobilné jednotky. Používanie takýchto technických prostriedkov, najmä akýchkoľvek technológií schopných zhromažďovať osobné údaje, sa musí zakladať na jasne vymedzených ustanoveniach práva EÚ a vnútroštátneho práva vrátane ustanovení o ochrane osobných údajov, ako aj vykonávať v súlade s nimi.
14. Hraničný dozor by mal byť doplnený **skríningom** osôb, ktoré prekročili vonkajšiu hranicu bez toho, aby podstúpili hraničnú kontrolu. Cieľom skríningu je identifikovať osoby, vykonávať bezpečnostné a zdravotné kontroly a odkázať osoby, ktoré prešli skríningom, na príslušné postupy.
15. Na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni by sa mala posilniť kapacita **bojovať proti cezhraničnej trestnej činnosti a terorizmu**. Prostredníctvom tejto kapacity príslušné orgány zodpovedné za kontrolu hraníc v spolupráci s ďalšími príslušnými orgánmi presadzovania

práva môžu prispieť k odhaľovaniu cezhraničnej trestnej činnosti na vonkajších hraniciach a k jej predchádzaniu, predovšetkým k odhaľovaniu zahraničných teroristických bojovníkov a páchateľov cezhraničnej trestnej činnosti, akými sú napríklad prevádzači.

16. Príslušníci pohraničnej stráže by mali byť navyše pripravení identifikovať obete trestných činov, najmä obete obchodovania s ľuďmi, a poskytnúť im prvú pomoc, ako aj odkázať ich na príslušné útvary.
17. Príslušníci pohraničnej stráže by mali mať zavedené dostatočné kapacity, mechanizmy a postupy na identifikáciu zraniteľných osôb a maloletých osôb bez sprievodu a na identifikáciu osôb, ktoré potrebujú medzinárodnú ochranu alebo chcú o takúto ochranu požiadať, aby tieto osoby mohli byť odkázané na príslušné postupy a orgány.

Zložka 2: „*pátracie a záchranné operácie v prospech osôb v núdzi na mori spustené a vykonávané v súlade s nariadením (EÚ) č. 656/2014 a medzinárodným právom, ktoré sa uskutočňujú v situáciách, ku ktorým môže dôjsť počas operácií hraničného dozoru na mori*[8]“.

Politické priority

Ochrana a záchrana životov na vonkajších hraniciach je kľúčovou prioritou európskeho integrovaného riadenia hraníc. Významnou a neoddeliteľnou súčasťou operácií hraničného dozoru na mori na vonkajších námorných hraniciach by mala byť kapacita a operačná pripravenosť na vykonávanie pátracích a záchranných operácií, ako aj spolupráca medzi zapojenými stranami.

Strategické usmernenia

1. Mala by sa zintenzívniť spolupráca medzi orgánmi členských štátov pôsobiacimi v oblasti pátrania a záchrany a spolupráca s ďalšími orgánmi zapojenými do pátracích a záchranných operácií, a to aj prostredníctvom európskej kontaktnej skupiny pre pátranie a záchranu. Cieľom tohto opatrenia je znížiť počet úmrtí na mori, udržiavať bezpečnosť plavby a zabezpečiť účinné riadenie migrácie v súlade s príslušnými právnymi povinnosťami a v súlade s odporúčaním Komisie (EÚ) 2020/1365[9].
2. Zodpovednosť členských štátov za pátracie a záchranné operácie by sa mala v plnej miere zohľadniť vo všetkých fázach operačného plánovania a vykonávania operácií dozoru nad námornými hranicami agentúrou a členskými štátmi. Mali by sa zaviesť a pravidelne testovať štandardizované mechanizmy a štandardné operačné postupy pre orgány členských štátov pôsobiace v oblasti pátrania a záchrany (námorné záchranné koordinačné centrum), národné koordinačné centrum a medzinárodné koordinačné centrum. Všetky hliadky a technické prostriedky, ktoré sú zapojené do hraničného dozoru na mori, ako aj do spoločných operácií alebo rýchlych pohraničných zásahov na mori koordinovaných agentúrou Frontex, by mali byť náležite vyškolené a primerane vybavené na možné pátracie a záchranné zásahy a mali by byť zároveň schopné pôsobiť ako koordinátori na mieste, ak si to situácia vyžaduje.
3. Kapacita na podporu pátracích a záchranných zásahov by sa mala ďalej posilniť poskytovaním potrebnej odbornej prípravy zamestnancom, ktorí sa zúčastňujú na

[8] Článok 3 ods. 1 písm. b) nariadenia o EBCG.

[9] Odporúčanie Komisie (EÚ) 2020/1365 o spolupráci členských štátov pri operáciách vykonávaných plavidlami, ktoré vlastnia alebo prevádzkujú súkromné subjekty na účely pátracích a záchranných činností.

operáciách dozoru nad námornými hranicami na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov. Agentúra by mala v súlade s právomocou EÚ poskytovať členským štátom väčšiu operačnú a technickú podporu, ako aj námorné prostriedky s cieľom zlepšiť ich spôsobilosti a prispieť tak k záchrane životov na mori.

4. Kapacita systému EUROSUR na podporu pátracích a záchranných operácií a záchrany životov na mori v situáciách, ktoré môžu vzniknúť počas operácií hraničného dozoru na mori, by sa mala v plnej miere vykonávať a uplatňovať v súlade s nariadením o EBCG a s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2021/581[10].

Zložka 3: „*analýza rizík pre vnútornú bezpečnosť a analýza hrozieb, ktoré môžu ovplyvniť fungovanie alebo bezpečnosť vonkajších hraníc*[11]“.

Politické priority

Európske integrované riadenie hraníc by malo byť založené na analýze rizík. Na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov by mali byť k dispozícii spoľahlivé, komplexné a integrované analýzy rizík, ktoré by sa mali používať na politické, strategické a operačné plánovanie a rozhodovanie. Analýza rizík by mala poskytnúť analytické zistenia a odporúčania na účely konkrétnych koncepcií a opatrení (právnych, technických, operačných) na včasné zmiernenie súčasných a potenciálnych rizík a zraniteľností, ktoré sa budú vzťahovať na celý rozsah pôsobnosti integrovaného riadenia hraníc na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov.

Strategické usmernenia

1. Európsky **spoločný integrovaný model analýzy rizík** v podobe prijatej riadiacou radou agentúry Frontex[12] sa musí pravidelne aktualizovať a uplatňovať na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov.
2. S cieľom podporiť spoločné opatrenia EÚ na zlepšenie riadenia vonkajších hraníc a zachovanie vnútornej bezpečnosti by členské štáty mali vytvoriť požadovanú vnútroštátnu kapacitu (organizačnú, administratívnu a technickú), ktorá bude vypracúvať jednotné analýzy rizík a posúdenia zraniteľnosti. Produkty a postupy týkajúce sa analýzy rizík, ktoré poskytuje agentúra Frontex, by sa mali začleniť do vnútroštátneho procesu zostavovania analýzy rizík pre integrované riadenie hraníc, do ktorého by sa mali zahrnúť všetky stupne štvorstupňového modelu kontroly prístupu.
3. Mali by sa zriadiť osobitné štruktúry analýzy rizík, ktoré budú oprávnené zhromažďovať a zostavovať príslušné údaje od všetkých vnútroštátnych inštitúcií zapojených do integrovaného riadenia hraníc, pričom by ich mal prevádzkovať dostatočný počet špecializovaných a vyškolených pracovníkov.
4. V oblasti analýzy rizík by sa mala ďalej posilniť spolupráca medzi príslušnými orgánmi EÚ a vnútroštátnymi orgánmi, najmä medzi agentúrou Frontex, Europolom, agentúrou eu-LISA, Agentúrou Európskej únie pre azyl, colnými orgánmi a Komisiou (v prípade potreby aj úradom OLAF). Zaručila by sa tak komplexnejšia analýza rizík v záujme

[10] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2021/581 z 9. apríla 2021 o situačných prehľadoch európskeho systému hraničného dozoru (EUROSUR).

[11] Článok 3 ods. 1 písm. c) nariadenia o EBCG.

[12] Rozhodnutie riadiacej rady agentúry Frontex č. 50/2021 z 21. septembra 2021, ktorým sa prijíma spoločný integrovaný model analýzy rizík.

integrity vonkajších hraníc a vnútornej bezpečnosti vrátane riadneho fungovania schengenského priestoru. Pri príprave aktualizácií Hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti v Európskej únii by sa mala zaviesť užšia spolupráca medzi Europolom a agentúrou Frontex.

5. V strategickejšom kontexte je **strategická analýza rizík** vypracúvaná dvakrát ročne základným nástrojom, ktorý by mal agentúre umožniť rozvíjať dlhodobé chápanie migračných tokov do EÚ a v rámci nej, pokiaľ ide o migračné trendy, objem a trasy. Zároveň pomôže identifikovať výzvy na vonkajších hraniciach a v rámci schengenského priestoru, ako aj v oblasti návratu, čím podporí politické rozhodovanie a rozvoj dlhodobých spôsobilostí. Identifikované výzvy by sa mali zamerať aj na málo pravdepodobné javy, ktoré však majú veľký dosah, ako sú pandémie a vyplývajúce ohrozenia zdravia. Najnovšia dostupná analýza by sa mala zohľadniť pri vykonávaní cyklu viacročnej strategickej politiky európskeho integrovaného riadenia hraníc.
6. Zatiaľ čo posúdenia rizík by sa mali vždy vykonávať pred spoločnými operačnými činnosťami koordinovanými agentúrou Frontex a počas nich, agentúra by mala ďalej rozvíjať svoju kapacitu na vydávanie produktov týkajúcich sa *ad hoc* analýzy rizík, ktoré zahŕňajú vznikajúce hrozby a podporu procesov krízového riadenia.
7. Agentúra by mala viac posilniť svoju spôsobilosť predvídať tým, že bude používať čo možno najviac zdrojov, ktoré poskytujú potrebné, spoľahlivé a relevantné informácie.
8. Mal by sa zaviesť formálny mechanizmus na výmenu informácií a spravodajských informácií s tretími krajinami, predovšetkým s potenciálnymi krajinami pôvodu a relevantnými krajinami tranzitu, v súlade s nariadením o EBCG a pri plnom rešpektovaní požiadaviek právnych predpisov EÚ o ochrane údajov. Členské štáty a Frontex by ho mali udržiavať a ďalej rozvíjať na účely zlepšenia analýzy rizík a cielenejších operačných opatrení.

Zložka 4: „*výmena informácií a spolupráca medzi členskými štátmi v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, ako aj výmena informácií a spolupráca medzi členskými štátmi a Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž, vrátane podpory koordinovanej Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž*[13]“.

Politické priority

Európske a vnútroštátne spôsobilosti by sa mali vytvoriť, využívať a rozvíjať koordinovaným a integrovaným spôsobom, aby sa zaručilo účinné a jednotné vykonávanie všetkých aspektov európskeho integrovaného riadenia hraníc za každých okolností a na všetkých stupňoch štvorstupňového modelu kontroly prístupu. Európska pohraničná a pobrežná stráž, ktorú tvorí agentúra a orgány členských štátov pôsobiace v oblasti pohraničnej stráže a návratu, by mala byť neustále pripravená reagovať na všetky možné mimoriadne udalosti na vonkajších hraniciach a na nové javy, ktoré ovplyvňujú fungovanie kontroly hraníc a návratu, a jej pripravenosť by mala byť otestovaná. Mala by byť k dispozícii kapacita rýchlej reakcie a potrebné spôsobilosti na účinné vykonávanie rôznych druhov spoločných operácií na všetkých úsekoch vonkajších hraníc.

[13] Článok 3 ods. 1 písm. d) nariadenia o EBCG.

Strategické usmernenia

1. Členské štáty by si mali zriadiť účinný **národný mechanizmus koordinácie** a pracovné procesy pre všetky funkcie a činnosti európskej pohraničnej a pobrežnej stráže. Členské štáty by mali mať **jednotné národné kontaktné miesto** (s nepretržitou prevádzkou), ktoré bude zodpovedné za všetky záležitosti týkajúce sa činností agentúry. V národnom kontaktnom mieste by mali byť zastúpené všetky vnútroštátne orgány zapojené do riadenia hraníc a návratu.
2. Situačná informovanosť, reakčná spôsobilosť a úloha **národného koordinačného centra** by sa mali ďalej posilňovať a integrovať v súlade s nariadením o EBCG a vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) 2021/581. Každý členský štát musí mať zavedené plne funkčné národné koordinačné centrum.
3. Informácie zhromaždené pomocou nástrojov dozoru, ktoré národné koordinačné centrá syntetizujú a ďalej distribuujú, by sa mali používať na posilnenie reakčnej spôsobilosti v reálnom čase (napr. zachytávania), ako aj na účely analýzy rizika.
4. Členské štáty by mali vyhradiť potrebné ľudské a finančné zdroje a byť neustále operačne pripravené plniť si povinnosti spočívajúce v poskytovaní povinných a dobrovoľných príspevkov do **kolektívnych európskych spôsobilostí** koordinovaných agentúrou Frontex, najmä do stáleho zboru európskej pohraničnej a pobrežnej stráže a rezervy technického vybavenia.
5. Členské štáty a agentúra by mali zabezpečiť postupný rast počtu členov stáleho zboru, aby sa do roku 2027 podarilo dosiahnuť plnú kapacitu 10 000 príslušníkov.
6. Na účely zabezpečenia väčšej efektívnosti agentúry by riadiaca rada agentúry Frontex mala prijať a pravidelne preskúmavať **operačnú koncepciu stáleho zboru**. Na základe tejto koncepcie sa bude lepšie usmerňovať vykonávanie operačných a technických úloh agentúry, a to najmä v prípade spustenia rýchlych pohraničných zásahov pri osobitných krízach, ako sú okrem iného aj prípady inštrumentalizácie. Zabezpečí sa tak, že stály zbor a vybavenie sa nasadia včas vždy, keď sa vyskytne akákoľvek takáto kríza.
7. Agentúra Frontex by mala ďalej zlepšovať integráciu výsledkov **posúdenia zraniteľnosti** do pripravenosti, plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí a posúdenia potrieb. Vďaka lepšej integrácii sa zaistí, aby mali členské štáty kapacitu nielen zabezpečiť svoje vonkajšie hranice, ale aj prispieť svojím dielom do stáleho zboru, a to aj vo forme príspevkov na rýchle zásahy a do rezervy technického vybavenia. V rámci tohto procesu sa agentúra opiera aj o synergie medzi schengenským hodnotiacim mechanizmom a posúdením zraniteľnosti.
8. Na základe každej národnej stratégie pre integrované riadenie hraníc by sa mal zaviesť **centralizovaný mechanizmus** na zabezpečenie efektívnej koordinácie medzi vnútroštátnym orgánom zodpovedným za všeobecný dohľad nad integrovaným riadením hraníc a všetkými vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za riadenie hraníc a ich náprotivkami v iných členských štátoch.
9. Mala by sa ďalej rozvíjať dvojstranná a mnohostranná spolupráca medzi členskými štátmi v prípadoch, keď takáto spolupráca zodpovedá úlohám agentúry. Mala by sa v plnej miere využívať podpora agentúry a európskych spoločných spôsobilostí a nástrojov (napr. systému EUROSUR).
10. Jedným z kľúčových prvkov operačnej spolupráce v rámci členských štátov a medzi členskými štátmi a agentúrou Frontex je výmena informácií. Musí sa uskutočňovať zabezpečeným spôsobom prostredníctvom **osobitnej komunikačnej siete**, predovšetkým

ak sa táto výmena týka utajovaných skutočností až po úroveň CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL. Členské štáty a Frontex musia nepretržite zaisťovať ochranu osobných údajov a bezpečnosť informácií v súlade s právnymi predpismi EÚ o ochrane údajov a bezpečnostnými predpismi stanovenými agentúrou.

11. Agentúra musí zabezpečiť neustále **monitorovanie a situačnú informovanosť** a prostredníctvom systému EUROSUR poskytovať tieto informácie národným koordinačným centrám, a to najmä s cieľom podávať správy o pohraničnej oblasti a príslušnej predhraničnej oblasti v súvislosti s krízovou situáciou v reálnom čase. Členské štáty a Frontex musia pri manipulácii s údajmi a informáciami v systéme EUROSUR zabezpečiť, že sú zavedené bezpečnostné kontroly, procesy a plány, čím sa zaistí náležitá úroveň ochrany.
18. Členské štáty by mali mať otestovanú **hostiteľskú kapacitu**, pokiaľ ide o prijímanie podpory prostredníctvom prípadného nasadenia stáleho zboru európskej pohraničnej a pobrežnej stráže.
19. **Viacročná stratégia na rozvoj a získavanie technických spôsobilostí agentúry** a súvisiaci plán vykonávania musia slúžiť ako flexibilný nástroj na poskytovanie dlhodobých riešení, pokiaľ ide o vybavovanie stáleho zboru technickými prostriedkami, vrátane možnosti aktivovať alternatívne možnosti v prípade najkritickejších potrieb (napr. vzdušný dozor).
20. Členské štáty a agentúra by mali mať kapacity v oblasti účinného plánovania, koordinácie a vykonávania na organizáciu operácií, ktoré sú založené na analýze rizík, na vonkajších hraniciach a/alebo v tretích krajinách v súlade s podmienkami stanovenými v nariadení o EBCG. Proces plánovania založený na spravodajských informáciách by sa mal koordinovať a synchronizovať medzi agentúrou a členskými štátmi, vďaka čomu sa zabezpečí účinné využívanie zdrojov.
21. Agentúra by mala ďalej rozpracovať koncepciu spoločných operácií, ktorou sa zaistí dostatočná flexibilita a kapacita na uplatňovanie rôznych modelov v závislosti od konkrétneho operačného scenára.
22. Mala by sa podrobnejšie rozpracovať koncepcia koordinačných centier so zameraním na zaistenie účinnej operačnej reakcie, hlavne v hotspotoch na vonkajších hraniciach a na hraničných priechodoch, pričom sa zohľadní aj budovanie kapacít.
23. **Technické normy** týkajúce sa vybavenia a výmeny informácií, a to aj pokiaľ ide o prepojenie systémov a sietí, ktoré vypracovala agentúra, by mala celá komunita ECBG uplatňovať jednotným spôsobom. EBCG by mala spoločne pracovať na **procese štandardizácie**, ktorým sa zaistí interoperabilita a kompatibilita vybavenia používaného v rámci príslušných informačných a komunikačných systémov a systému EUROSUR.

Zložka 5: „*medziagentúrna spolupráca medzi vnútroštátnymi orgánmi v jednotlivých členských štátoch, ktoré sú zodpovedné za kontrolu hraníc alebo za iné úlohy vykonávané na hraniciach, ako aj medzi orgánmi v jednotlivých členských štátoch, ktoré sú zodpovedné za návrat, vrátane pravidelnej výmeny informácií prostredníctvom existujúcich nástrojov na výmenu informácií, v náležitých prípadoch vrátane spolupráce s vnútroštátnymi orgánmi zodpovednými za ochranu základných práv*[14]“.

[14] Článok 3 ods. 1 písm. e) nariadenia o EBCG.

Politické priority

Európske integrované riadenie hraníc by malo byť založené na spolupráci. Medziagentúrna spolupráca by mala byť na vnútroštátnej úrovni dobre rozvinutá na zaručenie komplexného, medzisektorového, uceleného a nákladovo efektívneho vykonávania integrovaného riadenia hraníc, a to aj v rámci vnútroštátnych orgánov zodpovedných za ochranu základných práv. Malo by sa presne stanoviť a konsolidovať rozdelenie úloh, štruktúry spolupráce, spoločné využívanie spôsobilostí, komunikačné kanály a synchronizované pracovné postupy.

Strategické usmernenia

1. Medziagentúrna spolupráca na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov medzi základnými zložkami európskej pohraničnej a pobrežnej stráže a ďalšími vnútroštátnymi orgánmi, ktoré vykonávajú ďalšie úlohy na hraniciach, by mala mať jasný právny základ, a to aj vo vnútroštátnych právnych predpisoch. V tomto právnom základe by sa malo zohľadniť rozdelenie právomocí a osobitostí verejnej správy a inštitúcií príslušného členského štátu, pričom by mal nadobudnúť pôsobnosť na základe dohôd o spolupráci a konkrétnych opatrení. Kľúčovými oblasťami spolupráce sú účinná výmena informácií, spoločná analýza rizík, spoločné operácie a spoločné využívanie európskych a vnútroštátnych spôsobilostí v súlade so stanovenými právomocami.
2. Na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov by sa mal plne využívať potenciál existujúcich a budúcich nástrojov na výmenu informácií, predovšetkým nástroja EUROSUR. V tejto súvislosti by sa mala zaistiť účinná spolupráca a koordinácia v rámci vnútroštátnych orgánov, ktoré sú zapojené do činností EBCG, medzi týmito orgánmi a s agentúrou Frontex. Takáto spolupráca a koordinácia by sa mali zabezpečiť v rámci systému EUROSUR, predovšetkým v každom národnom koordinačnom centre.
3. Colná kontrola nepatrí do schengenského *acquis* a nie všetky schengenské štáty sú členmi colnej únie. Colná kontrola preto nie je priamou súčasťou koncepcie európskeho integrovaného riadenia hraníc. Colné orgány a ďalšie orgány pôsobiace na vonkajších hraniciach sú však zapojené do vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc prostredníctvom medziagentúrnej spolupráce. Spolupráca medzi **príslušníkmi pohraničnej stráže a colnými úradníkmi** ako strategickými partnermi by sa mala ďalej rozvíjať na všetkých úrovniach, aby sa lepšie začlenila kontrola osôb a tovaru a zaistilo plynulé a bezpečné prekračovanie hraníc. Konkrétne to znamená, že by sa mal zaviesť jasne vymedzený právny rámec spolupráce medzi príslušníkmi pohraničnej stráže a colnými orgánmi, ktorý by zahŕňal presne stanovené rozdelenie práce, funkčné štruktúry spolupráce a interoperabilné technické prostredie, čím by sa zabezpečila úzka a praktická spolupráca na všetkých úrovniach. *Recommendations for the cooperation between Customs Administration and Border Guards*[15] (Odporúčania k spolupráci medzi colnými správami a príslušníkmi pohraničnej stráže), ktoré vypracovala Komisia, by sa mali použiť ako základ pre ďalšie rozvíjanie tejto spolupráce. Pokiaľ ide o uvedenú spoluprácu, skupina odborníkov pre výzvy, ktorým čelia colné orgány, navyše dospela k záveru, že možnosťou by mohlo byť integrovanejšie zapájanie colných orgánov[16].

[15] Ares (2018)6193959 – 3. 12. 2018.

[16] Zápisnica zo 4. zasadnutia (16. a 17. decembra 2021) skupiny odborníkov pre výzvy, ktorým čelia colné orgány, https://ec.europa.eu/taxation_customs/system/files/2022-01/Minutes%20of%20fourth%20meeting.pdf.

4. V súvislosti s podporou riadenia hraníc a bojom proti cezhraničnej trestnej činnosti by sa na vnútroštátnej úrovni mala ďalej rozvíjať **spolupráca orgánov presadzovania práva a vojenských zložiek**. Zabezpečí sa tým lepšia koordinácia a účinné a nákladovo efektívne využívanie informácií, spôsobilostí a systémov. Táto spolupráca je nevyhnutná aj pri predchádzaní cezhraničnej trestnej činnosti, terorizmu a nelegálnemu prisťahovalectvu a pri prispievaní k záchrane životov migrantov. Okrem toho by mala vychádzať z jasného právneho základu, dohôd a štandardných operačných postupov. Zodpovednosť za funkcie súvisiace s kontrolou hraníc by mala byť vždy zverená orgánom presadzovania práva.

Zložka 6: „*spolupráca medzi príslušnými inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje [nariadenie o EBCG], aj formou pravidelnej výmeny informácií*[17]“.

Politické priority

Európske integrované riadenie hraníc by malo byť založené na spolupráci. Medziagentúrna spolupráca európskej pohraničnej stráže s inými európskymi zainteresovanými stranami by mala byť dobre rozvinutá na zaručenie komplexného, medzisektorového, uceleného a nákladovo efektívneho vykonávania európskeho integrovaného riadenia hraníc.

Strategické usmernenia

1. Medziagentúrna spolupráca na úrovni EÚ by sa mala realizovať prostredníctvom **dohôd o spolupráci**, najmä dohôd o pracovných podmienkach uzavretých agentúrou Frontex s príslušnými inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami EÚ uvedenými v článku 68 nariadenia o EBCG. Kľúčové oblasti spolupráce sa týkajú účinnej výmeny informácií, spoločnej analýzy rizík, spoločných operácií a spoločného využívania európskych spôsobilostí v súlade so stanovenými právomocami. Na úrovni EÚ by sa mala podrobnejšie rozpracovať koncepcia **viacúčelových operácií** na základe analýzy rizík, pričom by sa mali plne rešpektovať základné úlohy a zodpovednosti aktérov na úrovni EÚ, ktorí sú zapojení do takýchto operácií.
2. Na úrovni EÚ by sa mal plne využívať potenciál existujúcich a budúcich nástrojov na výmenu informácií, predovšetkým nástroja EUROSUR. Zber informácií zlúčenými službami systému EUROSUR by sa mal ďalej rozvíjať uplatňovaním dohôd o pracovných podmienkach uzavretých medzi agentúrou Frontex a príslušnými inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami EÚ s cieľom poskytnúť členským štátom a agentúre Frontex informačné služby týkajúce sa európskeho integrovaného riadenia hraníc s pridanou hodnotou.
3. Mala by sa ďalej rozvíjať **európska spolupráca pri činnostiach pobrežnej stráže** s cieľom zvýšiť námornú situačnú informovanosť a reakčnú spôsobilosť, ako aj podporiť koherentné a nákladovo efektívne opatrenia na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov. Praktická príručka o európskej spolupráci pri činnostiach pobrežnej stráže by sa mala široko uplatňovať, aby sa podporilo harmonizované vykonávanie tejto spolupráce na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov[18].
4. Na zaistenie účinnejšieho využívania rôznych nástrojov by sa mala ďalej implementovať a prípadne aj rozvíjať **interoperabilita** medzi príslušnými celoúnijnými informačnými systémami (EES, ETIAS, SIS, VIS).

[17] Článok 3 ods. 1 písm. f) nariadenia o EBCG.

[18] Odporúčanie Komisie, ktorým sa stanovuje „praktická príručka“ o európskej spolupráci pri činnostiach pobrežnej stráže, C(2021) 5310 final.

5. Keď je to vhodné, mala by sa uplatňovať **koncepcia hotspotov** vrátane štandardných operačných postupov. Všetky príslušné agentúry (Frontex, Agentúra Európskej únie pre azyl, Europol a FRA) by mali byť neustále pripravené podporiť hotspoty v súlade s prijatou koncepciou. **Členské štáty** by mali mať po právnej a operačnej stránke pripravenú hostiteľskú kapacitu alebo podporu pre európske hotspoty.
6. Vo všetkých fázach procesu by sa mala v rámci **cyklu politík EÚ** v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti posilniť koordinácia a spolupráca medzi agentúrami Europol a Frontex a príslušnými vnútroštátnymi orgánmi. Aktívna účasť agentúry Frontex a vnútroštátnych orgánov pohraničnej stráže by sa mala zameriavať najmä na tie strategické prioritné oblasti, ktoré priamo súvisia s vonkajšími hranicami a sú spojené s úlohami kontroly hraníc.
7. Agentúra Frontex by sa mala zapájať aj do spolupráce s Komisiou (aj s úradom OLAF), najmä s cieľom poskytovať poradenstvo v oblasti rozvoja opatrení týkajúcich sa riadenia hraníc v tretích krajinách, a v prípade potreby s členskými štátmi a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť pri činnostiach súvisiacich s **colnou oblasťou** vrátane riadenia rizík a boja proti podvodom, ak sa tieto činnosti navzájom dopĺňajú.

Zložka 7: „*spolupráca s tretími krajinami v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje [nariadenie o EBCG], s osobitným zameraním na susedné tretie krajiny a tie tretie krajiny, ktoré boli na základe analýzy rizík označené za krajiny pôvodu alebo tranzitu v prípade nelegálneho prisťahovalectva*[19]“.

Politické priority

Členské štáty a agentúra spolupracujú s tretími krajinami na účely európskeho integrovaného riadenia hraníc a migračnej politiky. Praktická spolupráca v oblasti európskeho integrovaného riadenia hraníc s tretími krajinami na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov by mala byť v súlade so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou a v plnom súlade s právom EÚ, konkrétne aj so základnými právami a zásadou zákazu vyhostenia alebo vrátenia, s cieľom predchádzať nelegálnemu prisťahovalectvu, posilniť účinné návraty, predchádzať cezhraničnej trestnej činnosti a uľahčiť legitímne cestovanie.

Spolupráca s tretími krajinami na zlepšovaní európskeho integrovaného riadenia hraníc slúži predovšetkým na účely budovania operačných kapacít a kapacít spolupráce tretích krajín v oblasti kontroly hraníc, analýzy rizík, návratu a readmisie. V tejto súvislosti je kľúčová podpora európskych hodnôt a noriem v tretích krajinách. Prioritou by mali byť kandidátske krajiny EÚ, krajiny európskeho susedstva a krajiny pôvodu a tranzitu v prípade nelegálneho prisťahovalectva.

Strategické usmernenia

1. Spolupráca s tretími krajinami v oblasti európskeho integrovaného riadenia hraníc by sa mala zakladať na **dohodách** v súlade s právnymi predpismi Únie, a to aj právnymi predpismi o ochrane osobných údajov, V týchto dohodách (vrátane dohôd o štatúte a dohôd o pracovných podmienkach) by sa mali určiť zodpovedné organizácie, štruktúry spolupráce, rozsah spolupráce a stanoviť pravidlá týkajúce sa rozdelenia zodpovedností.

[19] Článok 3 ods. 1 písm. g) nariadenia o EBCG.

2. Na operačnú spoluprácu medzi členskými štátmi a tretími krajinami sa nabáda vždy, keď je takáto spolupráca v súlade s úlohami agentúry Frontex. Členské štáty sa zdržia akéhokoľvek konania, ktoré by mohlo ohroziť fungovanie agentúry alebo dosahovanie jej cieľov.
3. Výmena informácií, najmä prostredníctvom systému EUROSUR, medzi členskými štátmi a tretími krajinami by sa mala uskutočňovať v rámci dvojstranných alebo mnohostranných dohôd. Na tento účel by členské štáty mali dodržiavať odporúčanie Komisie týkajúce sa vzoru ustanovení pre výmenu informácií v rámci systému EUROSUR v súlade s článkom 76 ods. 2 nariadenia o EBCG[20].
4. Frontex by mal vypracovať prehľad na úrovni EÚ, ktorý sa bude týkať existujúcej operačnej spolupráce s tretími krajinami v oblasti riadenia hraníc a návratu. Tento prehľad by mal vychádzať z informácií získaných od členských štátov, Komisie a ďalších európskych orgánov.
5. Členské štáty a agentúra Frontex by pri vytváraní osobitných situačných prehľadov s tretími stranami systému EUROSUR mali dodržiavať a podporovať technické a operačné normy pre výmenu informácií, ktoré vypracovala agentúra Frontex.
6. Operačné činnosti v tretích krajinách koordinované agentúrou Frontex by sa mali plánovať a vykonávať v súlade s **dohodami o štatúte** medzi EÚ a príslušnou treťou krajinou a/alebo v súlade s **dohodami o pracovných podmienkach** uzavretými medzi agentúrou Frontex a príslušnými orgánmi tretích krajín (ak sú k dispozícii). Dohody o štatúte aj dohody o pracovných podmienkach by mali vychádzať z príslušných vzorov prijatých Komisiou[21].
7. Spolupráca s tretími krajinami musí byť v súlade s právom EÚ vrátane noriem a pravidiel, ktoré sú súčasťou platných právnych predpisov EÚ, a to aj v prípade, keď sa spolupráca s tretími krajinami uskutočňuje na území týchto krajín. Výmeny osobných údajov s tretími krajinami musia byť v súlade s požiadavkami právnych predpisov EÚ o ochrane údajov.
8. Mala by sa posilniť **mnohostranná a regionálna spolupráca** s tretími krajinami. Kontaktnými miestami pre výmenu informácií so susednými krajinami a s ďalšími príslušnými krajinami by mali byť národné koordinačné centrá členských štátov.
9. Ak majú **siete styčných dôstojníkov** identifikovateľný potenciál prispievať k rôznym funkciám týkajúcim sa integrovaného riadenia hraníc na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov, mali by sa účinne koordinovať a mali by dostávať náležitú podporu, aby sa maximalizovali operačné spôsobilosti a účinnosť. Kanály a spôsoby spolupráce a oznamovania by mali byť zrejmé na všetkých úrovniach. V prípade výskytu operačných potrieb by mala existovať stála a flexibilná kapacita na nasadenie styčných dôstojníkov s príslušnými zručnosťami alebo tímov odborníkov na rôzne miesta. Agentúra Frontex by mala mať na základe informácií poskytnutých členskými štátmi a inými príslušnými európskymi orgánmi úplný situačný prehľad o rôznych typoch európskych styčných dôstojníkov (styční dôstojníci agentúry Frontex, európski styční dôstojníci pre migráciu, európski styční dôstojníci pre návrat, styční dôstojníci iných agentúr) a národných imigračných styčných dôstojníkov. Zhromaždené informácie by mali tvoriť podklady pre analýzu rizík a situačnú informovanosť na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni vrátane predhraničných spravodajských informácií. Styční úradníci agentúry Frontex by si takisto mali vymieňať všetky relevantné informácie s delegáciou EÚ vo svojej krajine nasadenia v rámci celkovej koordinácie politiky EÚ v danej krajine.

---

20 C(2022) 300 final.

21 COM(2021) 829 final a COM(2021) 830 final.

10. EÚ by mala náležite koordinovať a monitorovať pracovné návštevy tretích krajín v súvislosti s **budovaním kapacít v oblasti integrovaného riadenia hraníc** vrátane priameho financovania, technického poradenstva, odbornej prípravy alebo podpory v podobe technického vybavenia. Agentúra Frontex by mala pokračovať vo vykonávaní **projektov a programov budovania kapacít v oblasti integrovaného riadenia hraníc, ktoré sú financované EÚ**, v kandidátskych krajinách EÚ a iných prioritných tretích krajinách, najmä na účely budovania kapacít tretích krajín v oblasti kontroly hraníc, analýzy rizík, návratu a readmisie. Okrem toho by mala úzko spolupracovať s implementujúcimi partnermi Komisie pri poskytovaní poradenstva počas vykonávania opatrení týkajúcich sa riadenia hraníc v susedstve a iných prioritných tretích krajinách. Projekty vedené členskými štátmi by sa mali vykonávať v úzkej spolupráci s agentúrou Frontex, pričom by sa mal využiť plný potenciál odborných znalostí agentúry vo všetkých fázach projektov. Agentúra by mala takisto vypracovať komplexný prehľad prebiehajúcich a plánovaných projektov budovania kapacít v oblasti integrovaného riadenia hraníc a súvisiacich pracovných návštev v tretích krajinách.
11. S cieľom zabezpečiť situačnú informovanosť a podporiť analýzu rizík a presadzovanie noriem európskeho integrovaného riadenia hraníc by sa mala ďalej rozvíjať spolupráca medzi civilnými **misiami spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky**, ktoré majú zložku riadenia hraníc, a agentúrou Frontex.

Zložka 8: „*technické a operačné opatrenia v rámci schengenského priestoru, ktoré súvisia s kontrolou hraníc a sú zamerané na lepšie riešenie [neregulárnej migrácie] a na boj proti cezhraničnej trestnej činnosti*[22]“.

Politické priority

V záujme zaručenia účinného boja proti neoprávneným sekundárnym pohybom, neregulárnej migrácii a cezhraničnej trestnej činnosti súvisiacej s vonkajšími hranicami by mala byť dobre rozvinutá operačná kontinuita a interoperabilita medzi kontrolou vonkajších hraníc a technickými a operačnými opatreniami v rámci schengenského priestoru.

Zavádza sa vnútroštátna kapacita (pripravenosť) na zintenzívnenie policajných kontrol súvisiacich s neregulárnou migráciou na území, a to aj vo vnútrozemských pohraničných oblastiach, s podporou iných alternatívnych opatrení, ktoré majú členské štáty k dispozícii, čím sa obmedzuje potreba obnovenia kontrol na vnútorných hraniciach.

Strategické usmernenia

1. Na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni by mal existovať **komplexný situačný prehľad** a analýza rizík týkajúcich sa neregulárnych **príchodov a sekundárnych pohybov** štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci EÚ ako základ pre cielené a primerané opatrenia, ktoré sa majú prijať. Európsky situačný prehľad by mala vypracovať agentúra Frontex s plnou podporou členských štátov a v spolupráci s ďalšími príslušnými agentúrami EÚ. Systém EUROSUR by sa mal používať ako hlavná platforma na túto funkciu spolu s ďalšími účinnými a jednotnými systémami zberu údajov. Členské štáty by mali zaistiť, aby vnútroštátne orgány nahlasovali udalosti spojené s neoprávnenými sekundárnymi pohybmi národnému koordinačnému centru.

[22] Článok 3 ods. 1 písm. h) nariadenia o EBCG.

2. Mala by sa ďalej rozvíjať posilnená spolupráca a koordinácia vrátane spoločnej analýzy rizík, operačných postupov a plynulej výmeny informácií medzi príslušníkmi pohraničnej stráže a ďalšími orgánmi pôsobiacimi na vonkajšej hranici. Medzi tieto orgány patria národné koordinačné centrá, orgány pôsobiace v rámci schengenského priestoru, **centrá policajnej a colnej spolupráce** a ďalšie príslušné centrá. Zodpovedné orgány by mali účinne využívať rôzne celoúnijné informačné systémy.
3. Ďalej by sa mala rozvíjať a upevňovať operačná spolupráca medzi spoločnými operáciami koordinovanými agentúrou Frontex a príslušnými centrami policajnej a colnej spolupráce.
4. Na vnútroštátnej úrovni by mala byť k dispozícii dostatočná kapacita na zintenzívnenie policajných kontrol týkajúcich sa nelegálneho prisťahovalectva na celom území a na vykonávanie policajných kontrol a kontroly migrácie na hlavných dopravných cestách vrátane pohraničných oblastí na základe analýzy rizík.

Zložka 9: „*navracanie štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahujú rozhodnutia o návrate vydané členským štátom*[23]“.

Politické priority

Štátni príslušníci tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate vydané členským štátom, by sa mali skutočne vrátiť, pričom by sa mali plne rešpektovať ich základné práva. Mala by byť k dispozícii kapacita (administratívna, technická a operačná) na účinné a jednotné vykonávanie procesov návratov vrátane dobrovoľných návratov na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov, keďže to predstavuje neoddeliteľnú súčasť riadenia migrácie a fungovania európskeho integrovaného riadenia hraníc.

Účinné vykonávanie návratov štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa vzťahuje rozhodnutie o návrate, by malo zabezpečiť, že všetky osoby, ktoré nemajú právo zostať v EÚ, ju skutočne opustia. Európske integrované riadenie hraníc by malo takisto zabezpečiť, aby sa konanie o návrate vykonávalo humánnym, dôstojným a udržateľným spôsobom, v plnom súlade so základnými právami navrátilcov a v súlade s medzinárodným právom a právom EÚ a aby ho viedli riadne vyškolení odborníci.

Strategické usmernenia

1. Kapacita a úloha agentúry Frontex pri poskytovaní podpory členským štátom vo všetkých fázach procesu návratu by sa mala ďalej posilniť plným využívaním všetkých únijných a vnútroštátnych nástrojov.
2. Kapacita členských štátov jednostranne alebo spoločne vykonávať návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín by sa mala zvýšiť vytvorením integrovaného a koordinovaného vnútroštátneho systému návratu, ktorý je založený na modeli systému správy prípadov v oblasti návratu, ktorý vyvinula agentúra a ktorý je v súlade s európskou politikou návratu. Členské štáty by mali v plnej miere zabezpečiť svoju schopnosť podieľať sa na európskych návratových operáciách koordinovaných alebo organizovaných agentúrou Frontex.
3. S cieľom zlepšiť situačnú informovanosť o návratoch, zber údajov o návratových operáciách a readmisii by sa mala ďalej vyvíjať aplikácia na riadenie neregulárnej migrácie. Členským štátom sa tak uľahčí plánovanie, výmena relevantných operačných informácií, organizácia a vykonávanie návratu, readmisie a reintegrácie. Navyše sa vďaka

[23] Článok 3 ods. 1 písm. i.) nariadenia o EBCG.

tomu agentúre Frontex umožní, aby prevzala plne aktívnu úlohu pri plánovaní a organizovaní návratových operácií vrátane prednávratovej pomoci a reintegrácie.

4. Agentúra Frontex by mala vypracovať komplexný situačný prehľad, a to aj o kapacitách a potrebách členských štátov v oblasti návratu, na základe informácií získaných od členských štátov, jednotlivých imigračných styčných dôstojníkov (európskych a národných) a tretích krajín.
5. Európska pohraničná a pobrežná stráž, najmä agentúra Frontex, by mala vykonávať *stratégiu EÚ v oblasti dobrovoľného návratu a reintegrácie*[24] *z roku 2021*.

Zložka 10: *„použitie najmodernejších technológií vrátane rozsiahlych informačných systémov“*[25].

Politické priority

Európske integrované riadenie hraníc, predovšetkým hraničné kontroly a hraničný dozor, by sa mali podporovať **modernými, mobilnými a interoperabilnými európskymi technickými systémami a riešeniami**, ktoré sa dajú uplatniť v rozsiahlych informačných systémoch EÚ. Zaručí sa tak väčšia efektívnosť a spoľahlivosť kontroly hraníc. Európska pohraničná a pobrežná stráž by mala mať kapacitu na **čo najlepšie využívanie najmodernejších technológií** vrátane mechanizmov na zabezpečenie údajov.

Strategické usmernenia

1. **Kvalita informácií** používaných na hraničné kontroly v existujúcich systémoch by sa mala zvýšiť prijatím praktických opatrení na zabezpečenie správnosti údajov tak, že sa zabezpečí ich pravidelné hodnotenie, a to aj zavedením najmodernejších technológií.
2. Mala by sa zabezpečiť **interoperabilita existujúcich a nových rozsiahlych informačných systémov (EES, VIS, ETIAS, obnovený SIS)**, najmä úplné a komplexné vykonávanie nedávno obnovených systémov.
3. Vývoj, údržba a prevádzka ústredných komponentov rozsiahlych informačných systémov je hlavným cieľom **agentúry eu-LISA**, Agentúry Európskej únie na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.
4. Mal by sa maximalizovať potenciál **nových inteligentných technických riešení** (napr. automatizované hraničné kontroly/brány automatizovaného systému hraničnej kontroly) a interoperabilita rôznych informačných systémov zameraných na hranice a bezpečnosť, aby sa zlepšila bezpečnosť občanov, uľahčili hraničné kontroly a prekračovanie vonkajších hraníc a aby sa posilnil boj proti cezhraničnej trestnej činnosti a terorizmu.
5. Mal by sa využiť plný potenciál **moderných technológií** na posilnenie európskych spôsobilostí v oblasti dozoru a reakčných spôsobilostí na vonkajších hraniciach. V záujme vytvorenia komplexného situačného prehľadu by sa malo ďalej rozšíriť používanie európskych spôsobilostí v oblasti dozoru (napr. satelitné služby).
6. Mala by sa ďalej rozvíjať **kapacita v oblasti dozoru**, pokiaľ ide o integrované, interoperabilné a prispôsobiteľné technické systémy dozoru (stacionárne a mobilné) používané na námorných a pozemných hraniciach. Sem by mali patriť technické riešenia a pracovné procesy využívané v rôznych operačných centrách (národných koordinačných

[24] COM(2021) 120 final, 27. 4. 2021.

[25] Článok 3 ods. 1 písm. j) nariadenia o EBCG.

centrách, záchranných koordinačných centrách a miestnych koordinačných centrách) a mobilných jednotkách.

7. Európska pohraničná a pobrežná stráž má v rámci svojho príspevku k **európskej autonómii v oblasti kritických technológií**[26] zabezpečiť, aby sa pri plánovaní rozvoja spôsobilostí zohľadňoval cieľ znížiť závislosť od kritických technológií z tretích krajín.
8. Pri využívaní najmodernejších technológií sa musia rešpektovať požiadavky rámca EÚ pre ochranu údajov.

Zložka 11: *„mechanizmus kontroly kvality, najmä schengenský hodnotiaci mechanizmus, posúdenie zraniteľnosti a prípadné vnútroštátne mechanizmy na zabezpečenie vykonávania právnych predpisov Únie v oblasti riadenia hraníc“*[27].

Politické priority

Mal by byť zavedený komplexný **európsky systém kontroly kvality** na zabezpečenie neustálej informovanosti o vykonávaní a kvalite európskeho integrovaného riadenia hraníc na strategickej a operačnej úrovni. Výsledky kontroly kvality by sa mali použiť ako základ pri ďalšom vyvíjaní systémov a funkcií európskeho a vnútroštátneho integrovaného riadenia hraníc.

Strategické usmernenia

- Mal by sa plne sprevádzkovať európsky mechanizmus kontroly kvality, ktorý pozostáva zo **schengenského hodnotiaceho mechanizmu** a z **posúdení zraniteľnosti**, ktoré vykonáva agentúra Frontex.
- Na základe pravidelnej výmeny informácií by sa mali maximalizovať **synergie medzi posúdením zraniteľnosti a schengenským hodnotiacim mechanizmom** v záujme vytvorenia lepšieho prehľadu o fungovaní schengenského priestoru. Vďaka nim by sa malo v čo najväčšej miere zabrániť duplicite úsilia členských štátov a malo by sa zaistiť lepšie koordinované využívanie príslušných finančných nástrojov EÚ na podporu riadenia vonkajších hraníc.
- Výsledky mechanizmu kontroly kvality by sa mali použiť pri rozvoji vnútroštátneho systému riadenia hraníc a pri prednostnom využívaní príslušných finančných nástrojov EÚ [napr. vnútroštátne programy a tematické nástroje v rámci Nástroja na riadenie hraníc a víza (BMVI) Fondu pre integrované riadenie hraníc], najmä pri posudzovaní iných návrhov Komisie na financovanie.
- **Členské štáty** by mali zriadiť **vnútroštátny mechanizmus kontroly kvality** (vnútroštátne „schengenské hodnotenie“), ktorý by obsahoval všetky komponenty a funkcie vnútroštátneho systému integrovaného riadenia hraníc a zahŕňal všetky orgány zapojené do integrovaného riadenia hraníc.
- Členské štáty by sa mali aktívne zúčastňovať na návštevách v rámci schengenského hodnotenia koordinovaných Komisiou a poskytovať včasné a kvalitné príspevky na účely posúdení zraniteľnosti pod vedením agentúry Frontex.

[26] Vyhlásenie členov Európskej rady z 25. – 26. februára 2021.
[27] Článok 3 ods. 1 písm. k) nariadenia o EBCG.

Zložka 12: *„mechanizmy solidarity, najmä nástroje financovania Únie“*[28].

Politické priority

Účinné vykonávanie európskej stratégie integrovaného riadenia hraníc by sa malo podporovať prostredníctvom **osobitných fondov EÚ**, konkrétne nástroja BMVI a Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF). **Finančné prostriedky EÚ** by mali byť určené na podporu tých opatrení týkajúcich sa európskeho integrovaného riadenia hraníc na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov, ktoré patria **do jurisdikcie EÚ a sú vymedzené v právnych predpisoch EÚ**, s cieľom dosiahnuť maximálnu pridanú hodnotu EÚ. **Zložky európskeho integrovaného riadenia hraníc, ktoré sú regulované vo vnútroštátnom práve**, by sa v zásade mali pokrývať z **vnútroštátnych zdrojov**.

Činnosť agentúry Frontex sa podporuje z vyhradeného rozpočtu agentúry, ktorý je súčasťou celkového rozpočtu EÚ. Agentúra môže využívať aj finančné prostriedky EÚ na projekty technickej pomoci v tretích krajinách v súlade s ustanoveniami príslušných nástrojov na podporu vykonávania vonkajšej migračnej politiky EÚ.

Strategické usmernenia

- Využívanie finančných prostriedkov EÚ (napr. národné programy v rámci nástroja BMVI) by sa malo zosúladiť s národnými stratégiami pre integrované riadenie hraníc, akčnými plánmi a plánovaním spôsobilostí. Na základe priorít EÚ by sa mali stanoviť jasné a podrobne vymedzené národné priority (napr. EUROSUR, rozvoj spôsobilostí).
- Pri stanovovaní priorít vo využívaní finančných prostriedkov EÚ na vnútroštátnej úrovni by sa malo prihliadnuť na výsledky schengenského hodnotiaceho mechanizmu a posúdenia zraniteľnosti.
- Úzka spolupráca medzi Komisiou a agentúrou Frontex by mala zabezpečiť synergie medzi činnosťami agentúry Frontex a opatreniami financovanými z iných nástrojov financovania EÚ a zabrániť dvojitému financovaniu.
- Vyhradené finančné prostriedky EÚ v rámci Fondu pre vnútornú bezpečnosť (hranice) a osobitných opatrení v rámci nástroja BMVI by mali slúžiť na podporu členských štátov pri získavaní požadovaného vybavenia s cieľom poskytnúť ho agentúre Frontex v súlade s článkom 64 ods. 14 nariadenia o EBCG. Vďaka tomu sa upevní kapacita agentúry, pokiaľ ide o podporu daných členských štátov, ktoré potrebujú pomoc.

Zložka 13: „*základné práva*“[29].

Politické priority

Ústredným prvkom európskeho integrovaného riadenia hraníc je **plné rešpektovanie základných práv**. **Európska pohraničná a pobrežná stráž musí** pri plnení svojich úloh v súlade so svojím mandátom **zabezpečiť ochranu základných práv**, a to konkrétne pri vykonávaní európskeho integrovaného riadenia hraníc. Opatrenia aktérov EÚ

[28] Článok 3 ods. 1 písm. l) nariadenia o EBCG.
[29] Článok 3 ods. 2 nariadenia o EBCG.

a vnútroštátnych aktérov v rámci európskej pohraničnej a pobrežnej stráže by sa mali vykonávať v plnom súlade s príslušnými právom EÚ vrátane Charty základných práv Európskej únie a príslušnými medzinárodným právom. Príkladom takého medzinárodného práva je Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov z 28. júla 1951 a protokol k nemu z roku 1967 a Dohovor o právach dieťaťa. V plnej miere sa musia dodržiavať aj povinnosti týkajúce sa prístupu k medzinárodnej ochrane, najmä zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia. Komisia vo svojom návrhu nariadenia o preverovaní štátnych príslušníkov tretích krajín[30] navrhla, že každý členský štát by mal zaviesť nezávislý monitorovací mechanizmus s cieľom zabezpečiť, aby sa v súvislosti s preverovaním na vonkajších hraniciach dodržiavali základné práva a aby sa akékoľvek obvinenia z porušovania základných práv riadne vyšetrili. Tento monitorovací mechanizmus by bol súčasťou správy a monitorovania migračnej situácie podľa navrhovaného nového nariadenia o riadení azylu a migrácie[31].

Strategické usmernenia

- Stratégia pre základné práva a k nej priložený akčný plán, ktoré prijala riadiaca rada agentúry Frontex, by sa mali striktne dodržiavať pri všetkých činnostiach európskej pohraničnej a pobrežnej stráže na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov.
- Členské štáty by mali pri vykonávaní svojich národných stratégií pre integrované riadenie hraníc konať v plnom súlade so základnými právami počas celého operačného cyklu všetkých činností v oblasti riadenia hraníc a návratu.
- Členské štáty by mali operačne rozvíjať a udržiavať vnútroštátny monitorovací mechanizmus pre základné práva v súvislosti s riadením hraníc a návratmi.
- Základné práva by mali tvoriť nevyhnutnú súčasť osnov odbornej prípravy na európskej úrovni a na úrovni členských štátov pre všetky osoby, ktoré sú zapojené do činností v oblasti kontroly hraníc alebo návratu. Táto odborná príprava by mala byť konkrétne zameraná na ochranu zraniteľných osôb vrátane maloletých osôb.
- Počas hodnotení vykonávaných v rámci revidovaného schengenského monitorovacieho a hodnotiaceho mechanizmu by sa osobitná pozornosť mala venovať overovaniu dodržiavania základných práv pri uplatňovaní schengenského *acquis*.

Zložka 14: „*vzdelávanie a odborná príprava*“[32].

Politické priority

Na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov by sa mala zabezpečiť **dostupnosť dostatočného počtu kompetentných a osobitne vyškolených pracovníkov** vo všetkých oblastiach európskeho integrovaného riadenia hraníc prostredníctvom úzkej spolupráce medzi akadémiami pre odborné vzdelávanie v členských štátoch a agentúrou Frontex.

Vzdelávanie a odborná príprava by mali vychádzať z **harmonizovaných a kvalitných spoločných noriem odbornej prípravy** pre stály zbor, pričom by sa malo prihliadať na operačné potreby, úlohy a právomoci a mal by sa klásť dôraz na jasné porozumenie

30 COM(2020) 612, 23. 9. 2020.
31 COM(2020) 610, 23. 9. 2020.
32 Článok 3 ods. 2 nariadenia o EBCG.

hodnotám zakotveným v zmluvám. Mali by sa v nich podporovať najprísnejšie normy a najlepšie postupy pri vykonávaní práva Únie v oblasti hraníc a návratu s osobitným dôrazom na ochranu zraniteľných osôb vrátane detí a na dodržiavanie základných práv a mali by vytvárať spoločnú kultúru založenú na rešpektovaní základných práv.

Strategické usmernenia

- Mali by sa ďalej rozvíjať **spoločné učebné osnovy** a potrebné nástroje odbornej prípravy v oblasti riadenia hraníc a návratu, a to aj pokiaľ ide o ochranu detí a iných osôb v zraniteľnom postavení, pričom by mali byť založené na spoločnom všeobecnom referenčnom kvalifikačnom rámci pre tento sektor (sektorový kvalifikačný rámec pre pohraničnú a pobrežnú stráž). V rámci týchto produktov by sa malo prihliadať na plán spôsobilostí európskej pohraničnej a pobrežnej stráže, ktorý každý rok schvaľuje riadiaca rada. Mali by sa takisto ponúknuť doplnkové kurzy odbornej prípravy a semináre týkajúce sa úloh integrovaného riadenia hraníc, určené pre stály zbor a úradníkov príslušných vnútroštátnych orgánov.
- V úzkej spolupráci s členskými štátmi, Komisiou, príslušnými agentúrami EÚ a ďalšími zainteresovanými stranami by sa malo pokračovať vo vyvíjaní **osobitného nástroja odbornej prípravy pre európsku pohraničnú a pobrežnú stráž**, k čomu by mala prispieť aj agentúra Frontex, a v tomto procese sa prihliadne na relevantné výsledky výskumu a najlepšie postupy.
- Na riešenie operačných potrieb by sa mala ďalej rozvíjať **špecializovaná odborná príprava** týkajúca sa úloh a právomocí členov stáleho zboru, členov monitorovacej skupiny pre nútený návrat a členov monitorovacej skupiny pre základné práva. Cvičenia uvedených príslušníkov pohraničnej stráže a ostatných členov tímov by sa mali pravidelne uskutočňovať v súlade s harmonogramom špecializovanej odbornej prípravy.
- Všetkým členom stáleho zboru, ktorí sa majú nasadiť na operačné činnosti, by sa mala na úrovni EÚ a na úrovni členských štátov poskytovať rovnaká úroveň odbornej prípravy súvisiacej s pohraničnou strážou a s návratom, a to bez ohľadu na ich kategóriu. Má sa tým zabezpečiť, aby všetci príslušníci európskej pohraničnej a pobrežnej stráže boli kvalifikovaní a aby boli riadne vyškolení v závislosti od špecializácie.
- Agentúra by mala implementovať **interný mechanizmus kontroly kvality**, ktorý je v súlade s európskymi normami a usmerneniami v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy, s cieľom zaistiť vysokú úroveň odbornej prípravy, odborných znalostí a profesionality všetkých stálych zamestnancov, ktorí sa zapájajú do operačných činností agentúry. O stave implementácie tohto mechanizmu by sa malo informovať vo výročnej hodnotiacej správe, ktorá sa pripojí k výročnej správe o činnosti.
- Malo by sa nabádať na získavanie poznatkov alebo špecifických odborných vedomostí na základe skúseností a osvedčených postupov zo zahraničia a z operácií súvisiacich s návratom v inom členskom štáte. Toto získavanie poznatkov a špecifických vedomostí by sa malo konkrétne zabezpečovať formou výmenného programu pre príslušníkov pohraničnej stráže zapojených do návratových intervencií agentúry Frontex.
- Ďalej by sa malo zvážiť **zriadenie strediska odbornej prípravy v rámci agentúry Frontex** s náležitým zohľadnením širšej spolupráce a synergií s národnými strediskami odbornej prípravy v členských štátoch, čo sú zároveň hodnoty, na ktorých sa má budovať. Cieľom je

koordinovať a zefektívniť rozvoj, poskytovanie a certifikáciu vzdelávania a odbornej prípravy pre pohraničnú a pobrežnú stráž na základe európskych noriem zabezpečenia kvality a ešte viac uľahčiť začlenenie spoločnej európskej kultúry do poskytovanej odbornej prípravy.

Zložka 15: „*výskum a inovácie*“[33].

Politické priority

Integrované riadenie hraníc by sa malo podporovať najmodernejšími technológiami a progresívnym výskumom relevantných vedeckých odborov, ktorý je užitočný z hľadiska povolania príslušníkov pohraničnej stráže. Na tento účel by sa mali na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni zaistiť včasné a riadne koordinované investície do výskumu a inovácií.

Strategické usmernenia

- Operácie na vykonávanie kontroly hraníc by mali v záujme zvýšenia interoperability a nákladovej efektívnosti využívať **výskum a inovácie**. Inovatívne riešenia by sa mali podporovať prostredníctvom cezhraničnej spolupráce na dosiahnutie úspor z rozsahu. V prioritných oblastiach by sa mala ďalej rozvíjať spolupráca medzi agentúrou Frontex a útvarmi pohraničných orgánov členských štátov, ktoré sú zodpovedné za výskum a inovácie. Keďže prevádzačské siete a teroristi takisto využívajú najmodernejšie technológie, orgány zodpovedné za kontrolu hraníc by sa mali navyše vyznať v **najnovšom technologickom vývoji** predvídajúcom trendy, výzvy a hrozby.
- Frontex by sa mal aktívne zapájať do **monitorovania výskumných a inovačných** činností, ktoré vykonávajú členské štáty, EÚ a subjekty pôsobiace v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje integrované riadenie hraníc, ako aj iní relevantní aktéri vrátane tretích krajín a iných organizácií.
- Frontex by mal členským štátom a Komisii pomáhať pri stanovovaní a vykonávaní príslušných rámcových programov Únie pre výskumné a inovačné činnosti týkajúce sa integrovaného riadenia hraníc.
- Pri využívaní výskumu a inovácií sa musia rešpektovať požiadavky právnych predpisov EÚ o ochrane údajov.

6. *RIADENIE CYKLU VIACROČNEJ STRATEGICKEJ POLITIKY*

Hlavným cieľom cyklu politík európskeho integrovaného riadenia hraníc je zabezpečiť, aby sa politické priority EÚ v nasledujúcich piatich rokoch náležite premietli do operačných cieľov a činností európskej pohraničnej a pobrežnej stráže.

Hoci je potrebné dlhodobé plánovanie, veľmi dynamické politické a citlivé operačné prostredie európskeho integrovaného riadenia hraníc si vyžaduje stále monitorovanie vývoja a pružné prispôsobenie sa meniacim sa potrebám. Vo viacročnej strategickej politike európskeho integrovaného riadenia hraníc by sa preto takisto mal vytvoriť vhodný mechanizmus na zabezpečenie účinného rámca riadenia, ktorý by dopĺňal úspešné vykonávanie cyklu.

[33] Článok 3 ods. 2 nariadenia o EBCG.

Tento mechanizmus by sa mal začleniť do schengenského cyklu, ktorý sa začal na základe výročnej správy o stave Schengenu. Správa o stave Schengenu sa prijíma súčasne s týmto politickým dokumentom. Schengenský cyklus umožní monitorovanie vykonávania cyklu európskeho integrovaného riadenia hraníc v rôznych formách:

- Výročné zasadnutie **schengenského fóra** umožní Európskemu parlamentu, Rade a Komisii preskúmať vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc a pripraviť doplňujúce politické usmernenie pre európsku pohraničnú a pobrežnú stráž.
- **Rada pre Schengen**, ktoré zasadá raz za štvrťrok, by mala preskúmať a prijať závery o správe schengenského priestoru, ako aj poskytnúť politický impulz v kľúčových strategických otázkach v súvislosti s vykonávaním európskeho integrovaného riadenia hraníc. Táto rada predstavuje príležitosť diskutovať o otázkach týkajúcich sa európskej pohraničnej a pobrežnej stráže vrátane agentúry Frontex na politickej úrovni a prípadne vydať strategické odporúčania a monitorovať ich vykonávanie.
- Dodatočné strategické riadenie sa poskytne aj na zasadnutí riadiacej rady agentúry na vysokej úrovni.

Každoročné schôdze **medziparlamentnej spolupráce** stanovené v článku 112 nariadenia o EBCG by mohli byť príležitosťou na zabezpečenie účinnej kontroly funkcií agentúry Európskym parlamentom a príslušných vnútroštátnych orgánov národnými parlamentmi pri vykonávaní európskeho integrovaného riadenia hraníc. Tieto schôdze by sa mohli koordinovať s prípravou výročného zasadnutia **schengenského fóra**.

7. *ZÁVERY*

Komisia pripravila tento politický dokument s cieľom dosiahnuť spoločnú dohodu medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o tom, ako by mala európska pohraničná a pobrežná stráž vykonávať európske integrované riadenie hraníc v nasledujúcich piatich rokoch.

Komisia preto vyzýva Európsky parlament a Radu, aby prediskutovali tento politický dokument, v ktorom sa stanovuje **viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc**, a aby Komisii oznámili svoje príslušné stanoviská.

Vzhľadom na dôležitosť vytvorenia vhodných **mechanizmov na zabezpečenie účinného rámca riadenia**, ktorý bude dopĺňať vykonávanie cyklu, Komisia zároveň vyzýva obidve inštitúcie na pravidelnejšie poskytovanie stanovísk k jej predstavám o cielenom riadení s cieľom doplniť päťročné **politické priority** a **strategické usmernenia**.

Komisia na základe politického príspevku oboch inštitúcií k uvedeným aspektom prijme oznámenie, v ktorom sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc a jej riadenie.

Časový rámec cyklu európskeho integrovaného riadenia hraníc	
Opatrenia na vykonávanie cyklu viacročnej strategickej politiky	***Predbežný harmonogram***
Komisia predloží politický dokument, v ktorom sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc	2. štvrťrok 2022
Európsky parlament a **Rada** prediskutujú politický dokument, v ktorom sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc	3. štvrťrok 2022
Komisia prijme oznámenie, ktorým sa stanoví viacročná strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc	4. štvrťrok 2022
Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž prijme technickú a operačnú stratégiu pre európske integrované riadenie hraníc	2. štvrťrok 2023 (šesť mesiacov po prijatí oznámenia Komisiou)
Členské štáty zosúladia svoje národné stratégie pre integrované riadenie hraníc	4. štvrťrok 2023 (12 mesiacov po prijatí oznámenia Komisiou)
Komisia zhodnotí viacročnú strategickú politiku európskeho integrovaného riadenia hraníc	4. štvrťrok 2026 (48 mesiacov po prijatí oznámenia Komisiou)
Komisia predloží druhý politický dokument, v ktorom sa vypracuje ďalšia strategická politika európskeho integrovaného riadenia hraníc	koniec roka 2027